

310566

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 9!

నంపుటము ౯

జెన్నవట్టణము 1923 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 4-వ తేది బుధవారము
రుధి రోడ్గారి నామ సంవత్సరము, చైత్రమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 306

సంచిక 30౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దనాదివిగల మాయమునుగా నెల్లమందులవలన మోసముగలుగును. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదుఅమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను తెలిసింది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఒకసారి దయచేసి మా ప్రదర్శనశాలను, నమకమును,

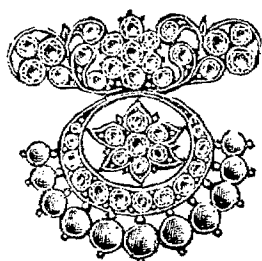
మాటకదమును, ఖుద్దన పరిశీలింపుడు.

మంచికెంపుల ఆకుటికా

ధర రూ. 90-150 వరకు గలవు.

మంచికెంపుల హరిజిత్

ధర రూ. 50-150 వరకు గలవు.

మంచికెంపుల సవరముబంగారముచేర్చి కట్టబడిన చిన్న, పెద్ద హంగులికలు, తీగలబిళ్లలు, జడబిళ్లలు, తీకాలు, పతకములు మొదలగునవి అమృతమాసక సిద్ధమగుచున్నవి. తేనివి త్వరలోనే కట్టియివ్వబడును.

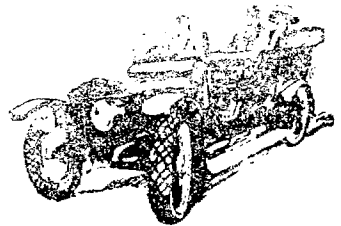
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి,
గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ.

(7)

25 జై నాబాదానోడ్డు, చంద్రాను

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

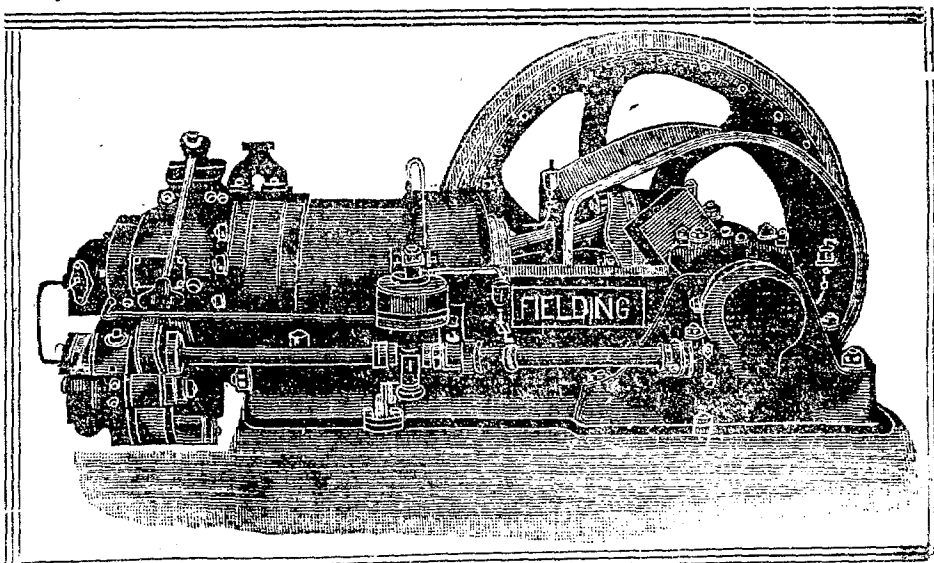

రెండుమాసములలో మోటార్ బండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగములు ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను శేర్వబడును. యితర విషయములకు వ్రాయును:—

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway MADRAS

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

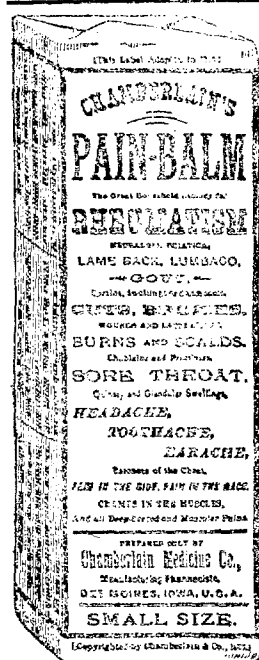
యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము వున్న స్వల్పధరలకే అమాబుడు చున్నవి. అన్ని సయిజాలు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి పిరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

పోల్ యేజింటు:— డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,

12, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

చేంబర్లెనుగారి

పెయిన్ బామ్

వారే నొవ్వలు, నడుగు నొప్పి, కాలివగాయములు, తలనొప్పి, పండ్లనొప్పి, నరుకులు, శబ్దాలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణమగును.

అన్ని భాగాలలో విక్రయమునకు

చేంబర్లెనుగారి (2)

MONEY Making Book.

"Key to fortune" (in Press.)

Sent FREE on request agents, and supplies of Patent medicines, books, Watches, Clocks etc., at cheapest rates.

Apply to Pearl & Co Victoria Gardens, Bombay.

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

వెలులు

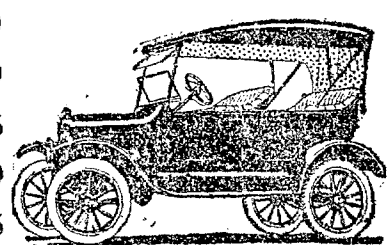

త్వరపడుడు

ధరలు తగ్గినవి

హ. ఫోర్డు కారు

16-సీటు బస్సు 3,300
*హారున్నట్రాక్టరు 3,250

ఇగ్నీషన్ వాడియ
డెలివరీ ఎఫ్.బి.ఆర్. మదరాసు
కావలసిన వారికి స్పెషల్
వాడియ వెలులున్ను, వ్యవసాయపు ఆయుధముల వెలులున్ను తెలియజేయబడును

టూరింగు 2,550
రన్నెబాటు 2,450
స్టాండర్డు ఛాసిస్ 2,045
టూరింగు (స్టాండర్డు) 2,860
ఒకటన్ను ఛాసిస్ 2,375

యా రోజుననే మీ ఆర్డరును మాకు పంపును. మాద్వారా కొనిన ఎడల మీకు ఎక్కువ సమస్యము కలుగను. (598)

మోటార్ అండు జనరల్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ
సబుడిలర్లు:— కృష్ణ గుంటూరు జిల్లా లకు

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయసైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికీని వాడతగినది. 250-300 మూత్రములను సీసా 1-కి ధర 0-4.0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4.0 మైసూరు ఎస్. ఎస్. ఆర్. వైద్యశాలాధికారి పా. వెంకటాచల పండితులచేత రాయా చేయబడినది. మయహార కస్తూరిమాత్రలను వాడితిని అది కుద న్యదేశియాలిలచే తయారు చేయబడినది తెలుప మిక్కిలి సులభమైనది. వాటిని వాడుటవలన నోటికి చుచ్చి మువ్వలును, విడువని రొమ్ముకడినెము, అజీర్తి, హృద్రోగములు, కడుపుకొప్పి, కంటుబ్బరములు నీటిని తక్షణమే పారదోలును తీరిన ఆయుర్వేద వైద్యులచేత తప్పక వాడుట నుండి.

డాక్టరు ప్రభాకర, ఢిల్లీ ఆయుర్వేద యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు, ఎస్. వై. ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ వైద్య యం ఎస్. పి. వి. ఎస్, పానిటి ఇన్స్టిట్యూట్ లండన్, కన్.గల్లింగు కమిస్ట్రీ, అగిహరినందు, సెం 2 బంబాయి. కానకేశ్వరి ఉష్ణము, శీతలముచేయుగుదగు, కుక్కడగు. గొంతుపుంతు, రొమ్ముపడితము మొదలగునవి తప్పక తక్షణమే వాడును.

రు. 2 లు ఔషధములు కొనవారికి మా శ్రీరాములవారి వట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇవారి. బ్రాంచి:— సెం 331, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు. బ్రాంచినుండి, వి. పీలు పంపబడవు. పాశ్చర్య వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు. (3)

శ్రీయుతపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి గ్రంథ రాజములు

చదువుడు!	సాక్షి	అనందింపుడు!!
మొదటిభాగము 2-0-0	రెండవ భాగము 2-0-0	మూడవభాగము 1-8-0
1 కల్యాణరథము రు. 0-8-0	10 వర్మకాపురుమత్స్యము 0-12-0	
2 పాదుకాపట్టాభిషేకము 1-4-0	11 కోకిల 0-12-0	
3 కళహస్తిరాజము 0-12-0	12 సరస్వతి 1-0-0	
4 విజయరాజము 1-0-0	13 బుద్ధభోజనము 1-0-0	
5 రాధాకృష్ణ 0-8-0	14 ప్రపంచచాక్రము 1-0-0	
6 విద్రవాదము 0-12-0	15 ప్రజ్ఞోపనయన క్యాసము 1-4-0	
7 క.రాజగణము (కోత్తకాశ్వు) 1-0-0	16 భార్గవ (కోత్తకాశ్వు కష్టాంతము) 1-0-0	
8 కృష్ణదీపావళి 0-8-0	17 సాంకర్య 0-8-0	
9 హస్తకల్పరి 0-12-0		

కృష్ణులగుకొరివారికి పంపబడును. పరియువారు పానుగంటి రాజారావు, పితాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము.	అంశము	అంధనిఘంటుక్రయము	అంధ్రసామగ్రిగ్రంథం,
భాగ్యంధరపంచములది చిన్న పైజా ఆట్టలెండు	0 5 0	అంధ్రసామగ్రిగ్రంథం (కాలికో)	0 1 0
సుందరకాండము మూలము 16 పట. కత్తెనలెండు	0 0 0	"	0 0 0
స్తోత్రార్థము 1 క.భాగము కత్తెనలెండు	0 0 0	రామనామచరిత్రము	0 0 0
డిటో 2 క.భాగము "	0 0 0	డిటో కాలికోలెండు	0 1 0
డిటో 3 క.భాగము "	0 0 0	శృంగింపాశీతము - మూలముమూలము	0 1 0
శ్రీభగవద్గీత - మూలముమూలము, చిన్న పైజా	0 1 0	బాలరామాయణము డిటో	0 3 0
శ్రీవిష్ణు సుమాద్రసామస్తోత్రము, చిన్న పైజా	0 3 0	ఇ-దిక "	0 5 0
డిటో కామాకలిసహా	0 0 0	క్యాసుల "	0 5 0
		శ్రీవేంకటాద్రిపామిక్రీడనలు	0 5 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

"హిందూదేశమునకు ఋణ మెట్లు కలిగినది?"

మిలియను అనగా 10 లక్షలు

[రెవెన్యూ ప్రగతి మండేశ్వర శర్మగారు]

(నిన్నటిదివాయి)

III-వ భాగము

గయాశీర్వాసమునకు భారతవర్ష ప్రాచీనభూతము భంగము వాటిల్లెనని భావించుచున్న శాస్త్రీగారు దత్తగారి ఈ క్రింది వాక్యములనుకూడ గమనించెదరు గాక!

"దేశముయొక్క హామియైన ఋణముచేయు సాంప్రదాయము ప్రాచీనరాజులపాలనములో లేదు. హిందూ మహమ్మదీయ రాజులు ఒకప్పుడు ఋణమును చేయుచుండినను, తమ స్వంత హామియినే చేయుచుండిరి." ప్రాచీనభారతమున, దేశమును తనభూపెట్టు పద్ధతయనుండిగదా శాస్త్రీగారివగపు సత్యభూయస్సు మగున?

అతిప్రాచీన భారతవర్షమున (అనగా భారత నాగరికత ఉచ్ఛస్థితియందుండిన ద్వైతహాసికకాలము) విశేషము తాము జయించిన దేశములపట్ల ఎట్లు మెలగుచుండినదయ్యు, అట్లేయులు హిందూదేశముపట్ల ఎట్లు ప్రవర్తించినదయ్యు పోల్చిచూడము.

రావణుడు సీతాపహరణము చేయుటవలన సేగదా రామ రావణయుద్ధము తటస్థించినది. అందులకై సుగ్రీవ, హనుమం తాది సేనానులు నలునివంటి సేనకు వ్రలు, మొదలగువారితో కూడి లక్షలకొలది సైన్యము వివిధాయాధములతో రాముని పక్షమున బయల్దేరినను. రావణసంహార మయ్యెను. కాని, శ్రీరాముడు తన సేనకొరకు గాని, ఇతరవ్యయములకుగాని ఒక్క కాపైన కోరలేదు. లంకాద్వీపమునకు ఋణమును కట్టలేదు. కాని కైపుసురాజువుద్దొలను జయించి మిర్జాపరును సింహాసన మెక్కించినందులకు సర్వవ్యయముల సే గాక బహుమతులను కూడ గ్రహించెను. సిపాయిల కలహము నణచినందులకు అంగదేశము 60 కోట్ల రూపాయలను గ్రహించెను. రామ రావణ యుద్ధమునకు రావణుడు బాధ్యుడు. నిందితుడు. కాని రెండవవిషయములో సురాజువుద్దొల స్థానీయుడయిన వెంకటాశ్వజి కైపుసుకూడ అంతభాగ్యుడనియే నిస్పృహిక చరిత్రకారుల మతము. మూడవవిషయములో కూడ సట్లే. రాముడు విభీషణునకు పట్టుముగట్టి నిరపేక్షతో నయోధ్యుడైతెను. కాని కైపు 9 కోట్ల రూపాయలతో సముద్రమును దాటెను. 60 కోట్ల రు. ఋణమును కట్టి ఇంగ్లండు విప్లవమునదాటెను. అట్టికైపును "లాడు" బిరుదాంకితుని చేయుట అంగీయ మర్యాద. ఇట్టి రాముని విష్ణ్వంశాసంభూతునిగా గొల్పుట హైందవ మర్యాద. చరిత్రను బట్టి చూచినను ప్రాచీన నవీన భారత రాజుల పాలనములో ప్రజలహామియైన ఋణముచేయు పద్ధతి కాన్పింపదు.

IV-వ భాగము.

క్రమముగా 1898 సం॥ ఈఋణము ఇట్లుండెను.

మామూలు ఋణము అనగా	} 97. కోట్ల రూ.
వైయుద్ధాదులవలన గట్టబడినది.	
రైల్వేకోశు. చేసినది	
రైల్వేకోశు. చేసినది	136. 5 ,,
నీటివనరులకోశు	28. 9 ,,

మొత్తం 262. 9 ,,

ప్రభుత్వము ఋణముచేసి రైల్వేలను నిర్మించి వానిని కంపెనీలకు నడుపుకొనుటకు కంట్లాట్టకు ఇచ్చెదరు. అట్లు నడుపుకొనుటలో కంపెనీలకు నష్టము. వచ్చునెడల ప్రభుత్వము హిందూదేశఆదాయముపై నిచ్చుటకు పూనుపడుదురు. ఈ రైల్వేలమీద 1905 సం॥ వరకును లాభము రాలేదు. సరిగదా దిన్నావిడల్లివాచాగారి మత్స్యకారము 1895 సం॥ నకు 55 కోట్ల రూ. నష్టమును ప్రభుత్వము భరింపవలసినవైతెను. ఇక నీటి వనరులపై ప్రభుత్వమునకు సంతతాభావే వచ్చుచున్నది. కాన ప్రభుత్వము రైల్వేలకే సామ్యఋణమును చేయుట ముఖ్యముగా విదేశకర్తవల లాభముకొరకే యని తేలుచున్నది. ఇంకను రైల్వేలను ప్రభుత్వము వృద్ధిచేయుట దేశములో

భాదీ ప్రచురణ సంఘము

విదవ ప్రకటనము

అఖిలభారత ఖద్దరుసంఘము నేర్పరుచుట

భారతఖద్దరు సంఘము కార్యదర్శి కృష్ణదేవ పాణిగ్రాహ లాహోరునుండి యీసంఘముయొక్క నిర్మాణస్వరూప వివరణ ప్రకటనకలము మాకు పంపిరి. సబర్బరీ సత్యాగ్రహశ్రమమున జరిగిన కేటకాలు ఖద్దరుపాతకాలలో పని నేర్చుకొనిన మొదటితెగ విద్యార్థులు ఆశ్రమము నుండి వెళ్ళిపోవునపు డీ సంఘము నేర్పరుచిరి. మేము నిర్మాణస్వరూప వివరణమును నిబంధనలకు శ్రద్ధగావదిలిమి. దేశమునందు ఖద్దరు ఉపయోగమును నిర్మాణమును విస్తరింప జేయగోరునట్టి సంఘములు విస్తారముగా నేర్పరుచుట చాల అవసరమై యున్నదిగాని అట్టిసంఘముల నేర్పరుచుటలో మొదట అఖిలభారతసంఘము నేర్పరుచుట సరిగాదు మొదట గ్రామసంఘముల నేర్పరుచుటలేదు. గ్రామసంఘములు తాలూకా సంఘములు మండలసంఘములు రాష్ట్రసంఘములు వీనిముట్ట అఖిలభారతసంఘము-ఇట్లు క్రిందనుండి పైకి ప్రవర్తనముగా నేర్పరుచుటను. కాని పై నుండి క్రిందకుగాదు. గ్రామ తాలూకా మండల సంఘముల నేర్పరుచుట చాలకపోయినను మొదలు రాష్ట్రసంఘముల పై నేర్పరుచుటలేదు. అఖిలభారత సంఘము నిపుడు క్రొత్తగా నేర్పరుచు నక్కరలేదు. భారత కాంగ్రెసు ఖద్దరకాళి యెదిరక వీర్పరుచబడియున్నది. మా ప్రకటనలలో మే మిదివరకు గుజరాతు ఖద్దరు మండలిని సూచి తెలిపియున్నాము. క్రొత్తగా ప్రారంభించుటకు యీ మండలి నాదర్శముగా నుంచుకొని పనిచేసినచాలును. ఇతరరాష్ట్రములవారుగూడ యీ మండలి కార్యనిధానమును తిలకించి అంతవైన పరణ లవరమైన శాసన అట్టిసంఘముల నన్ని రాష్ట్రములందునుగూడ నేర్పరుచుటకు నూచించుచున్నాము.

గుజరాతు ఖద్దరుమండలి ఉద్దేశము

ఈమండలియొక్క నిర్మాణస్వరూపము నిదిగవ వివరించుచున్నాము.

ఖద్దరుసంఘములు రెండువిధములుగా నుండవచ్చును. ఖద్దరుబట్టలను నేయించునట్టిది కొన్ని ఖద్దరును నేయించునట్టిది హెచ్చుచుండి ధరించునట్లు ప్రచారము చేయునట్లుము కొన్ని.

ఖద్దరులను దేశమునకు లాభముకలగనని నమ్మువారును ఎల్లకప్పుడును ఖద్దరే ధరించువారును అగు స్త్రీలును పురుషులును ఈ కడపటిసంఘమున అనగా ప్రచారకసంఘమున సభ్యులుగా చేరవచ్చును. (గుజరాతులో యెదిరక యెట్టిసంఘము నేర్పరుచబడినది. దానినిగూర్చి ముందు వేర్వేల ప్రకటనలో వివరించెదము.)

ఖద్దరునిర్మాణసంఘమున చేరవారుమాత్రము కొంతపని చేయగలవారగు నుండవలెను.

వరుకునూలుతో చేతివర్గములపై వుద్ధ ఖద్దరు బట్టలను నేయించి వానిని వాగుగా వాడుకలోనికి తెచ్చుట.

(1) నింజులయెటుట, ఏటలుచేయుట, నూలువదుకుట, బట్టలునేయుట మున్నగు పనులకు చేతియంత్రములు, రాట్టములు, వర్తములు మున్నగువానిని వానికి చేరిన చిల్లర సామానులను చేయించి విక్రయించుట-అట్లే కిచ్చుట-వాయిదాలమీద ఖరీదునిచ్చు కద్దరిని విక్రయించుట మున్నగు పనులను చేయుట.

(2) క్రత్తిని కొని నిలుకడనే క్రత్తిని ఏటలను యిచ్చి నూలు వడికింపుట.

(3) మందీరకము క్రత్తి విత్తనములను తెప్పించి వానిని తక్కువధరలకు వ్యవసాయవారులకు విక్రయించి సావజేయించి మందీరకము పత్తిని పండించుట.

(4) క్రత్తిని ఏటలుచేయుట-అవీటలతో రాట్టములపై నూలు వదుకుట అనూహతో చేతివర్గములపై బట్టలునేయుట మున్నగు పనులను చేయుటకు హెచ్చుచుండి ప్రోత్సహ పగుచుట.

(5) నూలువదుకుట బట్టలు నేయుట మున్నగు పనులను ట్టుతాటుగా చేయి చుట నేర్పాటుచేయగల ప్రచారకులను గామాదులకు పంపి చుట.

(6) వరుకునూలుతో చేతివర్గములపై నేయబడిన బట్టలను వ్యాపారమైన ధరలకు కొనుట.

(7) నూలువదుకుటను నేతపనిని నేర్పుటకు బతులను తెచ్చించుట.

(8) నూలు వడికించుట బట్టలు నేయించుట, బట్టలను కొనుట అమ్ముట మున్నగువలన ప్రభుత్వమును బట్టి చేయుట.

(9) ప్రచారకులకు పని నేర్పి వారిని పోషించుట, ఇవియే ఉద్దేశములు.

సభ్యులు

ఖద్దరుసంఘము నమ్మకము కలిగి వైపధకుల ప్రచారము ఖద్దరునుగురించి పని జేయ గోర్తులగు వారందరును యాదీనున నియమములకు లభ్యులై సభ్యులుగా చేరవచ్చును.

(1) చేరగోరువారు కాంగ్రెసు సభ్యులుగా నుండవలెను. (2) రాట్టముపై నూలువదుకుటవలననే దేశమునకు పని వరుసన్ని బట్టలను అనూహతోనే నేయించవచ్చును. వ్యవస్థాపకమును బడయుటకు వ్యవస్థ (ఖద్దరు)యే ముఖ్యమగు సాధనముగానికలన వ్యవస్థాపకము తప్పక వచ్చునని గట్టిగా నమ్మించువలెను.

(3) రాట్టమును ఏటలరాట్టమును మరాఠీలు నేయగలిగి యుండవలెను.

(4) లెక్కలను సరిగావారు గలిగియుండవలెను.

(5) భోగముల నన్నిటిని కడత వినులకు ర్తము గలిగి యుండవలెను.

(6) తమజీవితకాలమునంతయు ఖద్దరు పనియందే వినియోగించుటకు సిద్ధపడియుండవలెను.

కార్యనిర్వాహకులు

(1) సభ్యులలో నలుగురినిసభ్యు లందరును చేరి కార్య నిర్వాహకసంఘముగా ఎన్నుకొనవలెను.

(2) రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు ఖద్దరకాళి కార్యదర్శిగూడ అధికారికతా యీ కార్యనిర్వాహకసంఘమున సభ్యుడును ప్రధానకార్య నిర్వాహకాధ్యక్షి గియునై యుండును. కార్యసంఘ సభ్యులలో హెచ్చుచుండి అభిప్రాయమును పట్టకలన తెలుసుకొని ఆప్రకారమి యావ్యక్తికార్యములను నెరవేర్చుచుండును. విరుగుదలను వర్తనసభ్యులు వాటికై సభ జరుపవచ్చును.

ప్రచారకుల చేర్ప ను నమోదు చేయుట, వానిలో తగిన వారిని ఎన్నుకొనుట, వసులను మార్పుట, పనులలోనుండి తొలగించుట, క్రత్తికొనుట, పనిముట్లను కొనుటచేయించుట, బట్టలు నూలు మున్నగువానిని అమ్ముట, జీతకాండ్రను నియమించుట మున్నగు, తొలగించుట, 500 రూపాయలకులోగా విరాళముల నిచ్చుట కావ్యచేయుట వాంఛలలోను కృత్యులకద్దరు కనమునందుట తిరిగి తినికొనుట ఉత్తరకర్తృత్వములను జనప్రతి వస్త్రావేషలను వ్రాయించుట, వానివైసంఘములరపున సంకేతములు చేయుట. కార్యాలయములను లెక్కల పనులను జరిపించుటమున్నగుపనులను చేయుటకు ప్రధానకార్యనిర్వాహకాధ్యక్షి కధికారముండును.

(4) ఒకరు సభ్యులుగా చేరగోరనపుడు వారిపేరు నమోదుచేసికొని వారిని సభ్యులుగా చేర్చుకొన దని ఆలేకి మొదలు మూడుసెలలలోపుననే కార్యసంఘమువారికి ప్రధానాధ్యక్షి తెలుపవలెను.

ప్రవ్యము

(1) కాలనిసప్రవ్యమును రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభ్యులుగా వా కొనిగెదరు.

(2) ఇకముందెంతైన వ్యవస్థప్రచారముకొరకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములకు విరాళముల నొసంగెదామో ఆమొత్తములను గూడ వారలకొరకు ప్రచారము ఈ సంఘము వారే వినియోగకరచవలెను.

ఖద్దరు స్థానములు

(1) సంఘమువారి వాస్తవకరైన సంఘమువారి కనుమన ఏ సభ్యులైనను ఒకస్థానము నేర్పించి పనిచేయవచ్చును.

ఒకరుగాని హెచ్చుచుండిగాని భవనమునకు లేకు వ్యవస్థాపకమీదనే స్థానముల నేర్పరుచవచ్చును.

(2) అట్టిస్థానములకు వెట్టుబడిక్రింద భవనము నొకగవట్టు పని సంఘమువారి రనుకరించినచో కాలనిసభ్యము వాయా స్థానములకు ప్రధానాధ్యక్షియే పంపవచ్చును.

(3) సంఘములకు నేర్పరుచబడినట్టియు వారి కరికిలన క్రింద నున్నట్టియు స్థానములన్నియు సంఘమునకు కేవలం దాకిగా నుండవలెను.

సంరంభ మాకారము దాల్చుచున్నది

సింఘ అధికారవర్గము దుందుడుకుపనులలో నే నూర్చును ను నెనుకబడియుండవలెను. ఆరాష్ట్రీయందలి కలకత్తలో నొకరు చేరిన మహాసభ్యము ముందేపరము జేయగట్టి 'నూర్చునూర్చు' లో గానుబడెను. నుమ్మారులో ఒకసంవత్సరముపాటు బహిరంగపథ జరుపువాడు యవజన బాలరను రాజుదోహపుపాటలను పాడుటకు ప్రోద్బలము జేయగూడదని నుమ్మారు కలకత్తరు ఉత్తమపుజేసెను. 'రాజుదోహపు పాటలు' అనుపదములు ఎం రచరకు వర్తిండునో మాకు తెలియును సింఘ అధికారవర్గమును గూర్చి మాకు తెలిసినవానిబట్టి మాత్ర నిట్లు నుమ్మారులో బహిరంగ పథలో దేశభక్తిగానముల జేయగూడదని అప ప్రయత్నించుట ఆత్మర్యము గాదు. ఇట్లు క్రత్తయ పు జేసి దిగదా యని స్వార్థిత్వ క్రి యుల గు వారెవరు నిందులకు ఒక నిమిషమైన సహించి యుండవలరు దేశపంథుటను సాత్విక కాననోల్లంఘనమును ప్రాంభించుటకు వ్యతిరేకులనేకము అడయుచున్నవి. ప్రతిబోధను అధికార వర్గమునకును ప్రజలకును ప్రజల బాధియార్థి గౌరవమునకు ను అధికారవర్గపు ప్రతిష్ఠకును సంఘస్థానము జరుగుచు కాననోల్లంఘన మిట్టిమామూలీదా అప్పు నటుల గాన్నించుచున్నది. ఇట్లే జరిగియెడల ఈ రోజులు రెండు పక్షముల వారికిని తగియుండును. కాననోల్లంఘనము జేయు జన సంఖ్య మెక్కువైనది అధికారవర్గ మేమియును భయపడవక్కరలేదు. ప్రజలైనను వీరందరిని కట్టుకేసి యుండుటకు ఏముగానంత యెక్కువై వారిని యన నక్కరలేదు. ప్రజలు గూడ ఆగౌరవము బడయుటకన్న మరణము నిచ్చుకొనుదు. వారు బాధి యావ మానమును సహించవలర. ఇతరదేశములలో ప్రజలు బాధియంతాకములను ప్రత్యర్థి ముట్టడింప కుండుటకును, ఇట్టి అకమానమును కన్నులారాగూడ కుండుటకును సంతోషముతో ప్రాణముల కర్పించిరి. మనమును వారితో సమానుల మననపుడు, ఆత్మగౌరవ, బాధియప్రబోధముల భావముల గొరజాతవైన జాపవలయును. దీనికంతకును నెట్టిపాదానిదియు నక్కరలేదు. అంతయును, కారణము గుట్టుచక్కగా జరుగవచ్చును. భారతభక్త్యములేనే యేదోవిజయము నిలుగునని లోలక్యము నొందగూడదు. ప్రభుత్వమునకు తెలిసి వచ్చుచుండు జేయుటకు ఇరవడము కావలెనని గుజరాతు జేయ నవసరము లేదు. ఏదోఒకవిధముగ మనసంఖ్యలనభివృద్ధిజేయ నవసరములేదు. దేశసేవాధు రంధరులగువారు ప్రజల సేవను మారగొన్నవారే ముందునకువచ్చి ప్రభుత్వముతో పోటికొనిన్వి గౌరవము గజేవింప వైన ప ల యు ను లేకా యేమియు లేకుండ నాకసముగావలయును. ప్రభుత్వము వారపుడిచ్చుచు వచ్చినది చేయించు. అంతయును మనకు అనుకూలముగనున్నది. మనము ప్రైవ్యుతోనుడిమిని విజయము తప్పక మనకే జరుగును. యంగ్ ఇండియా—

(6) మండలిసభ్యులు కానివానిని సానుభూతి కలవారిని ర మందిని ప్రధానాధ్యక్షి మండలిసభ్యులుగా నియమించవచ్చును గాని వారిని కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనకుండదు.

(7) కార్యనిర్వాహకసంఘసభ నెల కొకసారి రైసును మండలిసభ మూడుసెల కొకసారియైనను విధిగా జరుగవలెను అనుగుచున్న పనుల సపుడవుడు సభ్యులందరికిని తెలుపుకుండవలెను.

(8) మండలిసభ్యుల సంఖ్యలో మూడవవరకుకు తక్కువగానిసభ్యులు వాజరెవరో మండలిసభ జరువరవచ్చును.

(9) సభ్యులకు ఖర్చుల నిమిత్తమును ప్రచారము నిమిత్తమును భవమొసగుటకు రాష్ట్రీయ సంఘమువారి అనుమతిని బడసి మండలి భవములోనుండి వ్యయపరచవలెను.

(10) ఇంకను ముందేవేల మార్పులు చేయవలసికేసినచో రాష్ట్రీయసంఘమువారి అనుమతిని బడయవలెను.

(11) ఖద్దరు మండలి రాష్ట్రీయ సంఘమువారి పరిశీలన క్రింద పనిచేయవలెను. ప్రతిసెలలోను లెక్కలకు రాష్ట్రీయ సంఘమునకు వంటి ఆమోదమును బడయవలెను.

(12) ఎవ్వడైనను ఖద్దరుసంఘమును తీసివేయుటకు రాష్ట్రీయ సంఘమున కధికారము కలదు.

సత్యాగ్రహశ్రమం } మగనలాలు కే. రాధికా
సభ్యులి, }
27-3-1928. } డైరెక్టరు, భారత యాభివృద్ధిసంఘము

“ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించననిన మిమ్ము వైస్ చాన్సెలరుగా నియోజించెదను”

(లిట్టనుగారు ముక్తిగారి నడుగుట)

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సమావేశము

వైస్ చాన్సెలరు పదవి తా మెదుల కొవ్వకొనరైకో ముక్తిగారు తెలియబటదిరి

ఆశుతోష ముక్తిగారికి, లిట్టను ప్రభువుగారికి జరిగిన యుతర ప్రత్యుత్తరములు

(ఆ సో స యే టే డ్ వెస్)

కలకత్తా ఏప్రిల్ 4:— నేటిదినుము జరిగిన కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయ సమావేశమున ఆశుతోష ముక్తిగారి నొక సభ్యుడు, తమకు కొన్ని నిర్ణయముల కొడంబడిన వైస్ చాన్సెలరు పదవి యిచ్చెదమని లిట్టను ప్రభువుగారు కొరియంటుట నిజమేనాయని ప్రశ్నించెను. అందులకు ముక్తిగారి జవాబు స్పష్టమయి ముక్తిగారు ప్రభువును ప్రతిఘటించుట ప్రయత్నించుచున్నారని తెలియజేసెను. ఆశుతోష ముక్తిగారు ప్రశ్నించిన ప్రశ్నలను సేను చాలసంఖ్యలను సమర్థించి ఇందులకు బహుశా తప్పుకొనరాదు. కొన్ని వరకులకు నొప్పకొనిన నాకు వైస్ చాన్సెలరు పదవి నిచ్చెదమని గవర్నరుగారు (వాసిగారి), విశ్వవిద్యాలయ ప్రేమాభివృద్ధికి సేను వానికొడంబడక పదవిని నిరాకరించితివా లేదా యను అంశము విచారించుట తమపని నిరాకరించితివా లేదా యను అంశము విచారించుట తమపని మార్చి 24-వ తేదీని వెంటాటు గవర్నరు లిట్టను ప్రభువుగారిట్లు జవాబు (వాసిగారి).

లిట్టను ప్రభువుగారి జవాబు.

విశ్వవిద్యాలయభివృద్ధికిని, శ్రేణులనుం దున్నకవిద్యార్థి కృత్తికి తమ సహాయముతో ముగించితిగాన త మే యీ సంవత్సరమునాడ వైస్ చాన్సెలరుగానుండే నే నిచ్చించెదను అయిన తమకేవల సహాయము ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుటయందే యుచున్నారని, తాము వైస్ చాన్సెలరు యందుండ జాలరు. మేము సూచనము విశ్వవిద్యాలయము సంస్కరింప జేర్చింట్లు తాము చూచియున్నాము. విశ్వవిద్యాలయములందున్న విద్యార్థివృద్ధికి మేము పాటుపడుచుంటిమనియు, అది ప్రభుత్వము ధరకంతోచముచే ప్రభుత్వమువారి సహాయముననే బడయగలమనియు, నేనెన్ని తూరులో తమకు తెలియి బిల్లువై మిషన్ భిషాము. సమంజస విమర్శము గూడ నర్పించితిగాని తాము సహాయపడని భావమునను వానిలోపలకెల్ల జెల్లియుండెన సంకలనమున నాలోచించుకొనుచుంటిని. కాని ప్రభుత్వమువారు బహిరంగోపన్యాసముల నిచ్చిన నేమి ప్రయోజనము. తాముగతమైన కొంతకాలమునుండి యాకరిణ యందుండి చక్కలన తమ వైస్ చాన్సెలరుగా నుండుటకు నాకన్యమలేదు. ఇంతవరకు దాచుచున్నామైన సహాయమునాకు జేయకపోయితిరి. ఇందులకుమారుగా ఎవరు జూచిన నచట నన్నెదింబుటకు నడంగితిరి. మేలు ఏమియు జేయకున్ననుమా నే. తమ విమర్శనోపన్యాసము విలువన జేసినది. మాయుద్దేశము పట్ల నపోవాల కల్పించితిరి. తమ విమర్శనాభిప్రాయముల, యీ చిరకాల మిత్రుడు, యీ విశ్వవిద్యాలయమున కధ్యక్షుడు అగు నాకు తెలియించక, వార్తాపత్రికలందు ప్రభుత్వమున కక్షి నాపాడించుచు వ్యాసము (వాసిగారి) ఈ లిట్టను ప్రతిఘటించుచునని, సాధ్యమగారిని, అసాము ప్రభుత్వమువారికి, కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి నిజమై పంపుకొంటిరి. ఇప్పుడే తమ దృష్టిపథముమార్చుకొని నాకు సహాయమునొసంగనిర్ధించుకొనుట కైతము ఈ రేఖాపూర్వకముగా నుండకలెడిది. విశ్వవిద్యాలయోన్యతవిద్యార్థివృద్ధికి దగునిదర్శనములకు భంగము కలుగకుండ, ప్రజలనుండి ధనము ప్రోగుచేయునలెనని, ములోపొరపు రసహాయ ముండలెను. ఇది తాము చేయుటగుడులేని, తాము మానవారనినోలె మెలంగి సహాయము జేయుచు మానిల్లుం దుగలలోపములకెల్ల నచ్చుజెప్పి సరంబులేని, ప్రభుత్వమువారికి విరోధముగా ఆదోక్షజేసి, యితర సహాయములను మానిల్లునో, జేయుటకు ప్రయత్నింపకున్న, తమ వైస్ చాన్సెలరు పదవిని తమకే యిచ్చుటకు నొప్పకొందును ఎటులే నావాసం క్రులగుడనొచ్చి పుంజుగుడును, తా మాపదవియందుండిన విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రభుత్వవారలను నే వెలుంటును, తాము ముఖ్యార్థక

ముగా దీనికెల్ల జేయజాలకుండులేని, తమ వైస్ చాన్సెలరు పదవి మానుకొని నన్ను ప్రతిఘటించుటకు స్వతంత్రుల డగుట మేలని నేదలంకెద.

ఇందులకు నా ప్రత్యుత్తరము.

లిట్టను ప్రభువుగారు నాకు (వాసిగారి, ఆంధ్ర, వ 26వ తేదీ) పాడిట్లు నేను గవర్నరుగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చితి :

తాము నాయాచరిణ, నాగుణములపట్ల ఆసక్తిమై, ట్టి యీ తగనియట్టియు అపవాదముల నాలోపించి యుండుటచే నిం టము యే యంశముల దాపక తమ ముక్తిగారును బదు లిచ్చెద. విశ్వవిద్యాలయముల బిల్లు నెకండరి విద్యాలయములబిల్లు వీరివై విశ్వ విద్యాలయము ల వారు తమ యభిప్రాయముల సలహాలను యే టి గించక ముండే మిరు ఆసమంజసమున నాచరిణకు నడంగిరి. బిల్లుల కాసంఖ్య యు దు ప్రవేశపెట్టుటకు ననుజ్ఞకై భారత ప్రభుత్వమువారికి మిరు బిల్లుల పంపుకొంటిరి. అబిల్లులం దనేకవిధములకు నాజేక నాలోపములను ననియు, వానినమలులో జెట్టిన చాల ప్రమాదములు నాటిల్లుననియు అందున భారత ప్రభుత్వమువారు బిల్లుల ప్రవేశ పెట్టుటకు ననుజ్ఞ యొ సంగ గూడ దని యు, నేనును సేకేటును దుండిన నా మిత్రులును కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి తెలుపుకొంటిమి అబిల్లుల విశ్వవిద్యాలయమువారిచే నాలోచించబడి, లోపములు సరంబుచుండిన తమవారే ప్రవేశపెట్టనలెనని తమకును, తమ ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసితిమి. ఇది యంత యిట్లుండగా, ఇప్పుడు నేను ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించితిని యియు, బిల్లుల తిరస్కరించితినియు బిల్లులకు సరంబుచుటకు గూడ ప్రయత్న పడలేదనియు సహదమున తాము మోపుచున్నారే నేను అసాము ప్రభుత్వమువారిని, భారత కేంద్ర ప్రభుత్వము వారిని నిజమై పంపుకొంటిని ను గూడ మిరు చెప్పితిరి. నేను తొలుతనుండి ఆచరించిన మార్గము స్వకమమని తెలిపిన తమకు సంభ్రమము, అచ్చెరువు జనించును గాబోలు. ఈ లిట్టను యము సేకేటు సభ్యులతో ముచ్చటించుటకు నాకు స్వాతంత్ర్య మున్నదని జనవరి 11 వ తేదీ నాకు తాము నాకు జాలు (వాసిగారి) ఇందులకు బదులు (వాయుచు ఈ సమస్య చాల ముఖ్యమైనదిగాన, సేకేటు సభ్యులు తమనాభిప్రాయముల కెల్లడజేయుటకు నవక కే మొసంగవలె నని తమకు తెలిపితిరి అసాము గవర్నరుగారు, భారత ప్రభుత్వ విద్యార్థిభావంత్ర అసాము విద్యార్థిభావంత్ర, అసాము కల్పిత ఇన్స్టిట్యూషన్లకైతరు, వీరందరు సేకేటు సభ్యులను విషయము తమకు తెలియదు గాబోలు. ఈ కాగితములు సభాకార్యక్రమ ముచిక ప్రక్రమముల చాల రహస్యముగ వీరికి పంపబడెను. ఇంక నేను సర్ మేకేటు సాధ్యుగారి కీవిషయములు తెలుపుకొంటిని (వాసుకొంటిని. నేను సేకేటువారు ఇచ్చిన అభిప్రాయము సలహాలకెల్ల మూలకద్రోసి, సాధ్యుగా రభ్యతర వహించిన కమిషనువారు యిచ్చిన నివేదికను తిరస్కరించితిరి. ఈ సమాచారము నేను సాధ్యుగారికి తెలిపిననగా, విశ్వవిద్యాలయమునకు, తంక జేతమునకు మేలుజేయ నుద్దేశించియు యని తెలియజెను. నేను మీ ప్రభుత్వమువారిని ప్రతిఘటించుచున్నామును వార్తాపత్రికలందు ప్రకటించినందులకు గారణభూతుడని యాలోపించుటకుగూడ జంకలేతిరి. ఇది స్వాభావికము. ఈవిధాభారము నవనింద నిజమైనది ముఖ్యలగా యని తంతము పట్టి సవాలు జేసెదను. మేము జేయకున్నను కేదుల నా విమర్శ

నము ప్రజలకే నేని నిందించితిరి. విద్యార్థిభావకద్రోసిని గాక కేట రాకేటువృద్ధి నేను రిపొర్టిచియును జేయబడిన బిల్లును నాకేటును జేయుటకే విమర్శములు బహుళజేసుంది. మీ ప్రభుత్వమువారి ప్రేమాభివృద్ధికి బిల్లుల తయారుజేయుదని విశ్వవిద్యాలయము వారిని గోరలేతిరి. సేకేటు సభ్యులు, మీ కాసంఖ్యలు నేను గూడి యొక సంఖ్యమును నియోజించుకొని, తగిన బిల్లును తయారు జేయుట కెన్ని సారు లో స్వతహా నే నే యిచ్చగించి తమకు తెలుపుకొంటిని. ఇందులకు నవకాకా గల్పించకుంటిరి. తమకు సహాయముజేయుటకు గూడ ఎన్నియో మార్లు నేను ముందుకువచ్చితినిగాని, తమకు తెలిసిన కారణములను వానికెల్ల ప్రోసి పుచ్చితిరి. తమ ఆభిప్రాయముల సహా గల్పించుటకు నేను ప్రయత్నించితిని. తాము చెప్పితిరి. ఇది కల్పితమని నేను నొక్క చెప్పాలను. నే నెన్నియు వైస్ చాన్సెలరుగా నుండి నిచ్చగించలేదు.

వైస్ చాన్సెలరుగారి పూర్వచరిత్ర వర్తమానప్రభుత్వమువారికి తెలియదు గాబోలు మిటో హార్డింగ్ రొనానాల్ ప్రభువులు నాస్వతంత్రాభిప్రాయములజూచి యచ్చెరువొందిరి. వానికెల్ల మెచ్చుకొనుచుండిరి. విశ్వవిద్యాలయమువారిపాటుకు సరిగ్గుమైతల వాయించవలె నని నేను సులభముల నుండి గూడ నే దలంచియుండలేదు. బిల్లు విషయమున నా కెట్టి ఆభిప్రాయముండనిది తమకు కొన్ని మా సములనుండి తెలిసి యుండినను ఒక మాట యైన నాలో తెప్పకపోయితిరి వైస్ చాన్సెలరు ఇట్లు జేయక గవర్నరుని తెలుపక పోయితిరి. ఇంక మిమూత్రుల యచ్చెరువారము నడుచుటకు నేను తిరస్కరించితినిన, అది నిజమని యొప్పుకొందును. కాని విశ్వ విద్యాలయభివృద్ధికి నేనవిధానము మంచిదని తలంచితినోదాని నే నాచరించితినని దృఢము జెప్పాలను. మిరును, మిరువులు లావాదర్శల నోర్వకుంటిరినని నచ్చెరువులేదు. మమ్ము ప్రభువులు కమ్ముని తాము సలహా నిచ్చెదరు. ఇదిగో, యిచ్చుట, తా నేది మంచిదని తలంచినదానిని, ఎక రెడిరించిన, ఎకరు కోపమున భూగ్రంథ మొరిచినను ఇంకచేత కలపుపుడు దొడుగుడని తెలియుదు. అని నిజాచి త మోర్వకాలకు న్నాను. ప్రభుత్వము వారి అజ్ఞలకెల్ల సేకేటును దిమలులో జెట్టి సేకేటునందరి ప్రభుత్వమువారు నియోజించి, వేదలవానోలె మెలంగుచు, మీ యడుగులకు నడుగుల జంకనిన వైస్ చాన్సెలరుగా నియోజించుట కష్టతరముగాదు. అతడు ప్రభుత్వమువారి విశ్వాసమునకు పాత్రుడు గావచ్చునగాని, ప్రజల యొక్క యు సేకేటువారియొక్కయు విశ్వాసమునకు పాత్రుడు గాజాలదు. ఇట్టి వైస్ చాన్సెలరు మెట్లు తన పాత్ర మభివేక్షించుకొనూడ మేముండరము అతరులమై యున్నారము. వైస్ చాన్సెలరు పూర్వచరిత్రను దుడిచివేసి క్రొత్తచారిత్తము నాకడువాయు గలదుగాబోలు. తాము అడిగిన క్షేత్రకరకాండయు, గౌరవపూర్వకముగజేయు, ప్రత్యుత్తరము బంజెదను. ఆ ప్రత్యుత్తరమే మిరు న, మీ మంత్రులు చాల నాకు రము న నుడుతు మా ముం టిది కాబోలు. తాము నాకు అవమానకరంబగు నావోన మొసంగితిరి. వైస్ చాన్సెలరుగా నుండజాలనని తెలుపుచుంటిని.

లిట్టనుగారి జాబు

ఏమిట లిట్టను ప్రభువుగారు 27వ తేదీని ఇట్లు (వాసిగారి) :—మిమైననేను వైచినభావమును వరకజాలను. వైస్ చాన్సెలరుగాను జడ్జిగాను రెండువరులు చేయుట చాలకష్టతరము. ఈ రెండుభారములు నుండుతెలియకనో తెలిసియో తమకై వైచితిరి. మీరు కొన్ని మానములనుండి జబ్బుబడియుంటిరి. మీ యొక్కయు విశ్వవిద్యాలయములయొక్కయు, గౌరవమునకు పాత్రుడగు నొక మహానుభావుని వైస్ చాన్సెలరుగా నియోజించవలసికచ్చింది.

లిట్టను స్వరాజ్యనిధి

(ద్రవికరాష్ట్ర) సంఘమువారి ప్రకటనము

ఏప్రిల్ 8 వ తేదీనాటికి 14,87,210 లు మొత్తము జేరినది. దాక్తురు వరదరాజులు నాయుడుగారిద్వారా సేలము కనూళ్లు 1800 రూపాయలు వచ్చినవి. అందులో వారిద్వారా 90 రూపాయలు 1000 రూపాయలు భక్తికి 100 రూపాయలు వెనుక నిచ్చిరి. యిచ్చుట మిగిలిన 900 వంపిరి, రంగుననుండి నాయుడుగారిద్వారా 186 రూపాయలు వచ్చినవి. మొత్తము నాయుడుగారు వంపిరి 2660 అని శ్రీమాన్ కన్నాది రంగయ్యవార్లగారు ప్రకటించిరి.

అదిగోపులి! అదిగోతోక!!

పువ్వును నర్తికి కేటును కిసి అనెల్లినభవలు
రాజీనామా యిచ్చినయియు, ఈసంగతి అబద్ధ
మనియు బక్క టేవార్తవలన తెలియవచ్చుట

వై.ప్రసాదాచార్యులకు సర్టిఫికేటు నొసగిన
కారణములే 20 వందల అనెల్లినభవలు రాజీనామా
నొసగిన వార్త ప్రచురియ్యబడినది, విచారణవై నర్తివార్త
ప్రధానమంత్రి కేటెయిచ్చినది వార్తవచ్చింది. కాని అనెల్లిన
భవలు లీనియమున తీరముగ విచారించుచున్నారనియు, కలసి
చర్య జరుపుట కాలోచించుచున్నారనియు, ఇంకను కేటుయొ
నిచ్చితము కాలేదనియు తెలియవచ్చింది.

భారతనాయకుల పర్యటనము

మూలము చేరిరి

శ్రీయుతులు రాజగోపాలాచారి, రాజేంద్రప్రసాదు
జేరవాడు గాంధీగార్లు పంజాబు రాష్ట్రమునందలిను సంచా
రము పూర్తిచేసిరి. రోహ్తక్, ఫిరోజ్ పూర్, బాటాలా, గురు
దాస్ పూర్, అమృత్ సర్, లూయ, సాగ్గోవా, జరసవాలా,
లాహోరుగరములకు వెళ్లి మూలము చేరిరి.

పాట్నానుండి బొంబాయికి వెళ్లిన మహామల్ గారింకను
రాత్రులు.

క్రమింకరమునకు వీరికి మద్దతిని ఘనముగ స్వాగతములు
బహిరంగపరచు జరిగినవి. ప్రజలుచాలా శ్రద్ధతో నాయకుల ప్రసం
గములను వినిరి. హిందువులకు వ్యతిరేకముగా, ఇద్దరు ఈరెండి
టినిగూర్చియు వీరధిక్షముగా ముచ్చటించుచుండిరి. చాలసభ
లలో ధనికులు న బీదలును గూడ తలకు నిధి కి ధన
మధిక్షముగ నొసంగిరి. మరల సభ్యభావము కలుగుటకు నాయ
కుల యువస్వాములు చాల నపకరించినవి. శ్రీయు. ప్రతిభ
కునువేలకొలది వచ్చుచుండిరి 500 వందల నుండి 1000
మంది శ్రీలేమందిరి పంజాబుగా శ్రీయుల మహాత్మునికట్టుల
భక్తికొంచెమైన గర్వలేన. మూలములలో నుండి క్రిందరాష్ట్ర
ముల శ్రీయు వీరి కీమ కాజాలరు.

మార్చి నెల 31 క లేదీరి లాహోరులో మిక్కిలి గొప్ప
సభ జరిగినది. ఆసభకు పదివేలమంది వచ్చిరి. ఆసభలో శ్రీమం
రాజగోపాలాచారి, జేజీయంబు దాసుగార్లువ్యవించిరి. వీరు
మూలమునుండి సింఘదేశమునకు వెళ్లెదరు. (హిందూ)

భారతఖిలాఫతు సంఘసభ

లక్నోలో జరిగినది

రెండుగంటలు విరామము లేకుండ సింఘముకారు
లక్నోలో సమావేశమై ఆతిథిహక్కుగా నాలోచన చేసిరి.
ఆహ్వానములపైకిలనుగూర్చి తీర్మానమువచ్చి జరిగినది. కొంత
దువారా జరిగిన మాట నిజము. పొదుపుగా పనిచేయవలెనని ఎర
కును శ్రద్ధ బూజలేదు గాని కొంగతెగలను ప్రకటించెదరు
మాటలు సామ్యవహరించి రహమాబులు సభ్యములని సభ్యు
లలో హెచ్చుమంది లభి పొయవడిరి. శ్రాత్రమువ్యాగుల
నిపుడు ఎన్నుకొనవలెనని కొందరిని కని యిపుడే ఎన్నుకొని
సహాయిపుడునాటివై సభ్యులకు లేకనే యితరులను ఎన్ను
కొంటిమను వరతి కలుగగలను గాని యిపు డెన్నుకలను జరప
నూడదని నాడు నిర్ణయించిరి. దాక్షులు అచ్చారి, మూలానా
జబ్బులులాం జను, హాకిం అబ్దుల్ గాఫూ, షెర్షానీ, మూలా
నా అజదు సోధనీ, ఖాత్రీ (కర్మకర్మ) గార్లు మున్నగు ఖిలా
ఫతు నాయకులు పలువురు వచ్చిరి.

కెన్యా రాయబారులు

సియతు పయనముగలుట

14 వ తేదీని బొంబాయి నుండి కెన్యానియాయమున రాయ
బారులు జూపుట అంధిక రక్షణలపై నిమిషించుటచే శాస్త్రీ
యమునాదాస్ ద్వారా హామీగార్లును ముయొరకును సీయతు
పయనముగలుదురు. ప్రభుత్వమువారు వీరికి కావలసిన సాయ మొ
సరుకును.

వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసుసభ

రెండవ తేదీరాత్రితో జన్మస్థానలో ముగిసినది

అవసరకాంగ్రెసుమహాసభను జరుగవలె నను

తీర్మాన మొందింపబడినది

అవసరకాంగ్రెసువారి తీర్మానమున

కన్ని వజ్రములవారునుగూడ సంగీకరింపవలెను

జన్మస్థానలో జరిగిన కాంగ్రెసు సభ 2 వ తేదీ రాత్రి
తో ముగిసింది. వివాదలను పరిష్కరించి మంచి శాంతివిధా
నమును నిర్ణయించుటకు అవసర భారతి కాంగ్రెసు సభకు
జరుపవలెను అను తీర్మానమును బాబూ ప్రభాపరంజనుమారా
యిగా రుపొందించిరి. వారితీర్మానము ప్రకారము రెండు వజ్ర
ములవారును బద్ధులు కావలెనను సవరణ నిర్ణయించబడింది.
అవసరమహాసభను జరుపుట చాల కష్టమైనదనియు మూల
మగును గాన జరుగనూడదని యొకరు నుడిచిరి గాని హెచ్చు
మంది తీర్మానమును సవరింప ఆమోదించిరి.

ప్రస్తుతము జనుమును మిక్కిలి హెచ్చుగా సాగుచేయు
మిన్నాయి. జేజీయంబు కావలసిన దానికంటె చాల హెచ్చుగా
మైను చేయవలయునుటకులన రైతులకు మిక్కిలి తక్కువ
ఫలితము వచ్చుచున్నది. గాన దీనిని గూర్చి ఆలోచించుట కొక
సంఘము శ్రేయపరమలెను తీర్మాన మొందింపబడినది.

యూనియను బోర్డులు స్వరాజ్యమును నిశ్చయించు
మని గాన వానిని బహిష్కరింపవలెను.

శ్రీయు. వల. బీరులుగా చేరవలెను.

అస్పృశ్యతకు తొలగింపవలెను వల. బీరులు ఆరోగ్యము
ను దైర్ఘ్యమును కలిగి నుండి ట్టు వారికి కేరీకరికము శ్రేయపర
మలెను అయివ్వమును అవిధేయతను గల వల. బీరులు వదిలిపో
వలెనని తెలుపవలెను.

శ్రీయు. విద్యను జాతీయవిద్యక అభివృద్ధి పొందిం
పవలెను తీర్మానము లామోదించబడినది.

అధ్యక్షుని కొంతోత్సాహము

సభ కాంగ్రెసుహామీను వాకే జరిగియున్నచో నే
నొక్క తీర్మానమును మాత్రమే ఉపపాదించి
యొందును. స్వరాజ్యమును బడయుటకు అవసరమైనదలను
కలసి పోవలెనని మాత్రమే నేనపహించి యుందును.
వాగ్ వివాద రుండనములను తెలుపుటకు గలదు. కాంగ్రెసు
మును రాష్ట్రవాదులును ప్రచారమును కాంగ్రెసువాదులును
మైవారును మిగిలినవారును పోతులు. కాంగ్రెసు కానన
సభ్యులను జమించారును జను బాబూ లిఖిపాథ రాయగారి
సీసభకు సహాకరముగావ్యక్తునిగా ఎన్నుకొనుటకైకొనవలెనని
ద రాజేపించిరి గాని వారి యువస్వాములను నిమిషించు అం
సంకములును తీరినవి. కాని అసహాయవాదులకు అసహాయము
దుర్భిక్షమును కలదను విషయమునుత్రము స్పష్టమైనది. భారత
మాత సేవను అసహాయవాదు లొక్క కే గుర్తించలేక. మూర్ఖ
జేతములకు సేవచేయవలెనను నీతిని మన మింకలో మేల్కొం
టిమి. మిగుల సహారణముగ నిరక్షమ నిరక్షమమును చెంది
నవనములేదు. కొద్దియేడ్లుమాత్రమే మనము త్యాగముచేసిన
ఫలితము కలుగకపోలేదు. సన్న విములు చాల అడుగ్ర
ములుగ వచ్చును. అవి లభించుటకు మహాత్య
మేర కణము కాంగ్రెసువారిదేశభక్తిని త్యాగమునమోచి
గాధిమహాత్ముడు చాలదైర్ఘ్యమును చెంది స్వరాజ్యము తిప్పు
లభించునని నిష్కర్ష గా తెలిపెనని ఆధ్యక్షుడు
నుడిపెను. (ఆ. ప్రెసు.)

అహమ్మదాబాదు మిల్లుల

పనివాంఛనమై

అత్యంతప్రశాంతముగ జరుగుచున్నది

విజుమిల్లులవారు మాలిగొందుటలేని వాగ్దానముచేసినందున
ఆ రి విజులవారివారకు సమ్మెకట్టలేదు. తక్కిన అన్ని మిల్లుల
వారివాంఛను సమ్మెకట్టిరి. 3 వ తేదీని గూడ సమ్మె కొనసాగి
నది 2 వ తేదీని మహాత్మునియలకు నెలపుటకు మిగులులే అన్ని
మిల్లులను మూయుటకై. 3 వ తేదీని అన్ని మిల్లుల పనికావలె

మను బాకీతములను పూర్తిగా నిర్మిచేసిరి. వారిలో చాలమంది
ఆకాశే తమతమకార్యములకు వెళ్లిరి. ఇంకను కేర్లనివారినాడల
లోకి కార్యక సంఘపు వంటియులు వెళ్లి కర్మరగా వెళ్లిపోదని
బోధించుచుండిరి. ప్రభుత్వోద్యోగుల గూడ మిల్లులపొలిమన
పి.కారులు చేయుచున్నారగా వారేమి చేయుటకును పనికిర
నదలెను సమ్మెకట్టు ఆర్థిక ప్రకారముగానే రుతుదిములును
చరిగినది. 3 వ తేదీనిగూడ నెలపుటకు మిగిలిన ఎందుకైన
మంచిదని ఉద్యోగులు నేలను నిద్రపరచి యుంచిరి.

బర్మాలో ప్రభుత్వోద్యోగులను బహిష్కరించుట

బాధసంఘాధ్యక్షులకు చేరి రెండేడ్లు కి కినికేడ్లు వేసిరి
బర్మాలో నయనగయానులో బాధ్య భర్తృత్వక సంఘము
వారు గ్రామాధికారిని బహిష్కరింపవలెనని తీర్మానించినందున
సంఘాధ్యక్షులకును ఉపాధ్యక్షులకును చేరి రెండేడ్లు కి కినికేడ్లు
వేయబడినది.

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు శంకరాచార్యస్వామి

స్వరాజ్యంలో 31 వ తేదీని ప్రకటించబడినవార్త
పరిగాదు

శ్రీ స్వామిలవారినిగూర్చి మార్చి నెల 31 క లేదీరి
స్వరాజ్యోత్సాహలో ప్రకటించబడినవార్త అసత్యము, అసత్యము
శృంగేరిపాదము నిష్కలములు. స్వామిలవారిపట్ల చాల శ్రద్ధ
గలిగిన వారు. ఏ జంటు నిరంకుశ చర్యల కలన
పొరులకు చాల వచ్చుచు కలిగినది. ఇపుడు జగద్గురు
స్వామిలవారి అసత్యచాల సంతాపముగా నున్నది. ఏజెటు
స్వామిలవారివ్యాధినిగూర్చి ఏమియును శ్రద్ధపుచ్చుకొనుటలేదు.
అదురైన పాదము నిశ్చయించి దేశీయులకు వెల్లడించిరి. మైసూ
రు శ్రావణపుత్రకాంపాదముడు శృంగేరికివచ్చి స్వయముగా
స్వామిలవారిని చూచి మహాజనసభ కథ్యక్షుత వహించి సత్య
మును లోకమునకు వెల్లడించెను. ఏజెంటు ప్రకట
నము పరిగాదు శృంగేరిగూర్చి వేలకొలదికల తేజీకబద్ధ మా
డెదరకే శేషశాస్త్రీగారి ప్రకటనమే సత్యము అని మహాజనసభ
కార్యదర్శి మహాబాలభట్టు గారు శృంగేరినుండి శేష (4-6
తేదీ) తెలిపిరి (తంతివార్త).

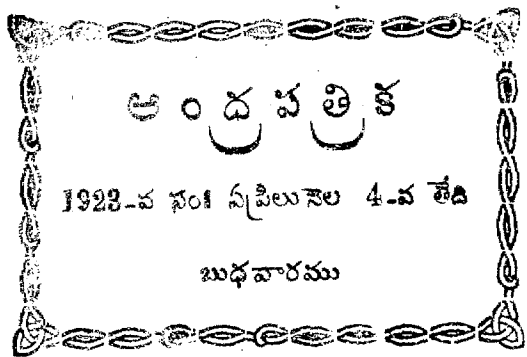
II
శేషసత్య మును నాడను గాను. తెనాలిలో
జరిగిన ఆంధ్ర ఆయురేద సమ్మేళనమునకు
శేషసత్యుత వహించిరి. తెనాలి, రాజమండ్రి ప్రాం
తములవారందఱును, నమ్మ బాగుగా నెరుగుదురు. ఆంధ్రప్రతి
కాధికులకు శ్రీయుత శేషసత్యు మహాశ్వరరావు పంతులు
గా ఆతిథ్యమును రెండుసార్లు స్వేకరించి యుంటిని శేష
సత్యయుక్త మేలుకొంటు దైవసాక్షిగా పనిచేయుచు
వచ్చుటకు మహాజనసభ కాంగ్రెసు దర్శి బాలభట్టు
గారు పరిపర తిలరాత్రియే నిధిగూర్చు మైసూరు శ్రావణ
పుత్రకాంపాదము ఆత్యుత్తర క్రింద జరిగిన మహాజనసభలో
తీర్మానింపబడిన రీతిని మిగిలినవారు మహాభివృద్ధికే పనిచేయ
గలరెదను అని ఆయురేద గార్లు శేషశాస్త్రీగారు శేష (4-6
తేదీ) శృంగేరినుండి ముకు తెలిపిరి. (తంతివార్త)

మైసూరువార్తలు

తెంగళూరు, ఏప్రిల్ 2:—నేనది కలవులకుటలే నీటి
నినము రాష్ట్రమునందున్న నిలబోయియును మూ యుడినది.
14 వే కొద్దులన్నియు తెరుగుబడును. ప్రధాన వ్యాధిస్థానము
మూలము నాను 4 వ తేదీనాడు తెరుగురు.

రైలు దొంగతనము

నేటికైనము మైసూరుకు పోవు రైలుబండిలో యొకరిచ్చి
మైసూరు దొంగతనము జరిగినది. తెంగళూరు స్టేషనునందు. కిక్కి
ట్టుగొట్టులకుల 1500 గూపానులు మూలము యొందు. ఈ
యెట్టిగా చచ్చుటెట్టినివేసి మైసూరు ప్రధానకార్యాలయ
వానకు బంపబడుచుండగా త్రోవలో నెడలో తిట్టినదీని
పొను నోట్లకు దొంగిలించి ఆపానమున పనికి మాలిం లాగియును
నుడియించిరి. లక్ష్మీముద్రముగూడ చెరతలేదు పోలీసువారి
నివారించుచున్నారు.

మద్రాసు శాసనసభ

మద్రాసు శాసనసభా కార్యక్రమము నిన్నటితో ముగిసెను. మరల నింకొక సమావేశము ఆగస్టునెలలో జరుగు ననియు, శాసనసభకు ఎన్నికలు అక్టోబరునెలలో జరుగు ననియు, నిన్నటి దినము గవర్నరుగారు సూచించిరి. ఈమారు జరిగిన శాసనసభలో దేవాదాయ ధర్మాదాయ చట్టము శాసనము గావించబడెను. మంత్రియగు గౌ. పానుగెల్లు రాజాగారు, దేశభిప్రాయము సేమాశ్రయము పాటింపక, శాసనసభలోని సంఖ్యాబలమిని ఆధారముగ నైకొని, ఈ చట్టమును అతితీవ్రముగ ముగించిరి. ఉడిపి మొదలగు ప్రదేశములలో నింకను అసమ్మతి సభలు జరుగుచునే యున్నవి. సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టునుగూర్చి ప్రజల యభిప్రాయమును కనుగొనుటకు తగిన యవకాశము గలుగక పోయెను. ఆగస్టునెలలో జరిగిడి శాసనసభలో దీనిని గూర్చి విచారించిన, మునిగిపోవున దేమియు లేదు. కాని మంత్రిగారు వేగిరపడిరి. సెలెక్టు కమిటీచారు, చిత్తుచట్టమునలేని క్రొత్త ఏర్పాటుల గావించిరి. వ్యయకరమగు బోర్డు నొకదాని నేర్పరచిరి. దీని యందలి సభ్యులకును అధ్యక్షునికిని వేతనముల నేర్పరచిరి. కోర్టుల యధికారమును చాలవరకు తొలగించిరి. బోర్డునకును దేవాలయముల కమిటీలకును అయ్యెడి ఖర్చులను, దేవాలయములే ధరింపవలె ననిరి. బోర్డు నియామకము మూలమున, క్రొత్త యుద్వ్యోగము బయలుదేరుట కవకాశ మియ్యబడెను. బోర్డుల ఎదుట దాఖలయ్యెడి వ్యవహారములకుగూడ కోర్టుజు ఏర్పాటు చేయబడెను. బోర్డులవలన పెక్కునష్టములు గలవు. ఈ ఏర్పాటు క్రొత్తగ గావించబడుటచే, ఇందునుగూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నమయినను జరిగి యుండవలసినది. కాని, అటుల జరుగలేదు. లేనిపోని తొందర కేమి కారణమో తెలియదు. మహమ్మదీయుల ప్రాతికూల్యము లేకుండ, వారికి సంబంధించిన ధర్మాదాయము లీ చట్టమునుండి వదిలివేయబడినవి. ఈ చట్టము క్రింద, మతములనవసరముగ జేర్చబడినవి. జమీందారులకు సంబంధించిన దేవాలయములకు కమిటీతో బనిలేకుండ, మినహాయింపబడినవి. పలుకుబడి లేని మధ్యతరగతి వారిపై నూత్నము సహారజేయబడును. ఇటుల వ్యత్యాసము జూపుటవలన, బిల్లుయొక్క ప్రయోజన మంతరించును. ప్రజల యభిమానమును బడయని బిల్లు కొనసాగుట దుర్లభమగును. నామమాత్రముగ చట్టములను గావించి సంతృప్తి జెందుటవలన, లాభ మేమియు లుగబోదు.

తెల్ల అధికారవర్గ మనుసరించిన పద్ధతులనే నల్ల అధికారవర్గమును అనుసరించుచున్నది. రెంటికిని భేద మంతగ గనుపించదు. ఉడిపిలో నిటీవల జరిగిన అసమ్మతిసభనుగూర్చి వ్రాయుచు, వీ రెంతయరచినను లాభ ముండదనియు, చట్టము శాసనమై తీరుననియు, జప్తి సుపత్రిక వెక్కిరించుచున్నది. శాసన

మగుట కశ్యంతరము లేదని, ఎల్లరకును దెలిసిన విషయమే. ఈ సంగతి ఉడిపిలో సభనుకూర్చిన వారికిని దెలియును. కాని తుదిరంగముననయినను, మంత్రిచతుమువారు దూరదృష్టిని జూపెద రను నాశతో, సభానిర్వాహకులు అసమ్మతితీర్మానముల గావించిరి. వానిని తీరస్కరించుటగాని, వడివడిగ శాసనము గావించుటగాని, ఎక్కువసంగతి గాదు. దేవాదాయచట్టము, ఒకవర్ణమునకు సంబంధించినదిగాక, హిందువు లందరకును సంబంధించినది. అట్టితరీ, జప్తి సుపత్రమువారీపక్షము, పార్టీపక్షగ భావింపక, స్వతంత్రముగ యోచించి వోటు జేసి యుండవలసినది. అందుకుమారుగ పార్టీపద్ధతులపై వీరు వోటు జేయుటచే, తమపక్షమునకు ఆకారము దెచ్చుకొనిరి. ఈచట్టమునందు, దేవాలయములకు మిగిలే ధనమును దేవాలయమునకు సంబంధించిన విషయములకు గాక ఇతర వ్యవహారములకుగూడ వినియోగింపవచ్చు నను క్లాజు పెక్కుమందిచే తీవ్రముగ ఖండింపబడెను. సెలెక్టు కమిటీవారు కొంతవడి దీనిని మార్చినను, ఆక్షేపార్వాలుగ భాగము నిలిచియే యున్నది. దేవాలయద్రవ్యమును, మతమునకును, విద్యకును, ఇతర ధార్మిక వ్యవహారములకును వినియోగింపవచ్చునని, సెలెక్టు కమిటీవారు సవరించిన చట్టమున గలదు. మతము యొక్క గాని దేవాలయముయొక్క గాని యుద్దేశములకు భిన్నముగాని పనులకొరకు ఈ డబ్బును వ్యయపరుపవచ్చు నని రీతి వ క్లాజునందు ప్రతిపాదించబడెను. ఈ క్లాజును దీసివేయవలయునని, ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రతిపాదించిరి. దేవాలయములధనమును, విద్యకును, ఇతర ధర్మకార్యములకును వెచ్చింపవలయుననుట, కడు విరుద్ధము. మరొకమాను లెవరును ఇందు కంగీకరింపజాలరు. ప్రాచీనపాత్రదాయములను గ్రహింపనేరని, బోర్డు సభ్యుల, కమిటీసభ్యులచేతులలో, ఈ ఏర్పాటు దుర్వినియోగ మగునని ప్రజలూహించుట సహజము.

విద్య యనిన, కేవలము రాజకీయవిద్య గా వచ్చును. మతవిద్యకు మాత్రమే దీనిని వినియోగింపవలయు ననియు, ఇతర ధర్మకార్యముల కీ మొత్తమును వినియోగింపగూడ దనియు సూచింపబడిన సవరణ త్రోసివేయబడెను. దేవాలయోద్దేశములకు భిన్నము గాని పనులకు అనుపదములకు బదులు అనుకూల మగు పనుల కని మార్చవలసిన దని కోరినను, మంత్రిగారు వినరయిరి. దేవాదాయము ఏ ప్రదేశమున గలదో ఆ ప్రదేశమునందే, ఈ సొమ్మును వినియోగింపవలయు నని దెచ్చిన సవరణయు నిరాకరింపబడెను. ఒక దేవాలయమునకు వచ్చెడి రాబడిని దూరప్రదేశమున నెక్కడనో ఖర్చు పెట్టుటయు, మరమునకు సంబంధించని ఏదోయో యొక కార్యమునకు వినియోగించుటయు, దేవాలయములపై నమ్మకము గలవారి కెంత సంతకముగ నుండునో యూహింపవచ్చును. దేవాలయద్రవ్యమును ఇంగ్లీషు విద్యకు వెచ్చించుటకు వీరు సమ్మతించరు. చట్టమునందలి ఏర్పాటువలన ముందేమి జరుగునో యూహింపవచ్చును. ఫలితము, బంగారుగ్రుడ్లు బెట్టెడి బాతుకథ బోలి యుండును. తా మిచ్చెడి ద్రవ్యము సద్వినియోగము గాదని దైవశక్తులు గ్రహించిరేని, వారు వెనుకటివలె కానుకలను విరివిగ నిచ్చుట మానుకొందురు. దేవాలయముల రాబడి పడిపోవును. దేవాదాయ చట్టమును నిర్మించినవారల యాశ లకియాశ లగును. ఈ చట్టమును నిర్మించుటకు తోడ్పడినవారందరను ఆభివందించి, మంత్రిగారు తమను తామభివందించికొనిరి. తమ యధికారపదవి ముగియనున్న సమయమున, జప్తి సుపత్రమువారిట్టి యసందర్భపు

శాసనమును గావించి, రాష్ట్రమునందు లేని పోని యలజడి గలిగించిరి. దీని ఫలితము చాలకాలము వరకు నిలిచియుండును. ఇందు కనుగుణముగ గవర్నరు గారును తమ సర్టిఫికేట్లు అధికారమును వినియోగించి, ఫ్యాక్ట్ రీలకును, ఏజెన్సీకిని సంబంధించిన వ్యయములో జేయబడిన తగ్గుదలలను మరల నెలకొల్పిరి. ఏజెన్సీని రద్దుజేసి, వెనుకటి ఏర్పాటులను నెలకొల్పవలయు నని రిట్రొంచిమెంటు కమిటీ వారు సిఫార్సుజేసి యుండిరి. ఆ విషయమునుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు రాలొచించుచున్నారు. అట్టితరీ, శాసనసభవారు తగ్గించిన 5 లక్షలను మరల పునరుద్ధరించుట, నిరంకుశ ప్రవర్తన మగును. కాని, అట్టి ప్రవర్తనమునకు సంస్కరణశాసన మవకాశ మిచ్చుచుండ, అధికారు లూరకుండరు.

సర్టిఫికేట్లు మిగుల చవుక యయినవి. మున్నందు ఇంకను చవుక యగును. సర్టిఫికేట్లు మూమూలు పరిపాలనమున భాగ మగుచున్నపుడు, వానికి గల న్యూనత తొలగిపోవును. దేశము సర్టిఫికేట్లుల కిదివరకే యలవాటు పడినది. ఇకముందు ఎక్కుడుగ నలవాటు పడదు. ఇందువలన నేర్పదగినపాత మొక్కటే గలదు. సంస్కరణములతోడను, శాసనసభలతోడను తంటాలు పడుటచే గాక, స్వతంత్ర నుపయోగించి ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుటచేతనే, ప్రజలు స్వరాజ్యసిద్ధిని పొందగలరని గ్రహింపవలయును. గవర్నరుగారు తమ నిరంకుశచర్యను సమర్థించుకొనిరి. సంస్కరణములు విజయము గాంచె నని సగర్వముగా బలికిరి. సంస్కరణములు విజయము గాంచినందులకు, సర్టిఫికేట్లు అధికారమును పాలకులు ప్రయోగించుటయే తార్కాణము. రాష్ట్రసభలందును, సామ్రాజ్యశాసన సభలందును ఈ మార్గమే యవలంబింపబడుచున్నది. ఉప్పుపన్ను విషయమై ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటును పనికిరా దనినవారు, ఆందోళనకారకులే యనియు, వారి మూలముననే దేశమున ప్రాతికూల్యభావము ప్రబలియున్న దనియు, డెయిలీ లెబిగ్రాఫ్ పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఆంగ్లో హైందవుల దృష్టిలో, సహాయనిరాకరణవాదులే గాక, మితవాదులు నైతము ఆందోళనాపరులే. ఉభయలకును యుత్తాయుక్తములు తెలియవు. అందుచే సర్టిఫికేట్లులను ప్రయోగించుట అత్యవసరము. సంస్కరణముల నిజార్థమితిని వెల్లడి జేసినందులకు పాలకుల నభినందించుచు, ప్రజలు తమ ధర్మమును నిష్కర్షతో నిర్వహించుచో అచిరకాలమున స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగుననుటకు సందియము లేదు.

జంగాలు గవర్నరుగారి బెడరింపు:

అశుతోష ముఖర్జీగారి ఆత్మగౌరవము సంస్కరణముల నిజరూపము బయల్పడిన కొలదియు, పాలకుల నిరంకుశభావము గూడ బయల్పడుచున్నది. పాలకులు సహనము జూపజాలకున్నారు. వారి అసహనము సహాయనిరాకరణవాదులపై ననే గాక, సహకారవాదులపై గూడ జూపబడుచున్నది. చాలకాలమునుండియు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు ఉపాధ్యక్షులుగ నున్న సర్ అశుతోషముఖర్జీగారి సేవను గుర్తింపనివారుండరు. శాస్త్రపరిశోధనముకొరకు ముఖర్జీగారి రెంతయో తోడ్పడిరి. ప్రభుత్వమువారి కిది సరిపడదయ్యెను. ఇంద విషయమై ప్రభుత్వమునకును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకును వాదప్రతివాదము లిటీవల చెలరేగెను. విశ్వవిద్యాలయమును సర్కారునొకరులను తయారుజేసెడి యంత్రశాలగ నుంచవలెనని మాత్రమే కోరెడి యధికారులకు, శాస్త్రపరిశోధనాదివిషయములు సరిపడకుండుట విపరీతము.

బెంగాలు ప్రభుత్వము వారు విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును సవరించినది. ఇది విశ్వవిద్యాలయ ప్రాధికారమును భంగపరచును నందుటచే, విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు ప్రతిఘటించును నందుట సహజము. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సంతకము చేసిన మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సంతకము చేసిన మద్రాసు ప్రభుత్వమును తియ్యరు జేసిరి. సినిమా సభ వారు దీని నామోదించరయ్యిరి. సినిమా సభ వారు యిట్టి ప్రాయమును పాటించక, ప్రభుత్వమువారు చట్టమును కాపాడుముగావించిరి. విద్యార్థులు మంత్రి కర మయినందులకు, గలిగిన యధికారము గను పించును. వ్యవహారము వెనుకటి నున్నది. బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు తాము తియ్యరు జేసిన చట్టమును కాపాడుముగావించ నుద్దేశముతో, ముఖ్య గారు విశ్వవిద్యాలయమునకు ఉపాధ్యక్షులు గ నుండగ, ప్రభుత్వమువారికి సంకటముగ నుండును. అందుచే గవర్నరుగారు వారి నా పదవినుండి తొలగించదలచిరి. కాని, ఇందు కొరకు సభ్య మార్గము నుపయోగించక వక్రమార్గము నుపయో గించిరి. ముఖ్య గారి స్వభావమును వీరు గుర్తించ లేకపోయిరి. ముఖ్య గారికి గవర్నరుగారు ప్రాసిన ఉత్తరమును, గవర్నరుగారికి ముఖ్య గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును పరిశీలించవచ్చును. ముఖ్య గారిని మరల ఉపాధ్యక్షునిగ నియమించునడల, వారు ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ బనిచేయగూడదని, గవర్నరుగారు మందలించిరి. తాము నిర్దోషులమని చట్టమునకు ముఖ్య గారు తోడ్పడవలయును గాని, దాని భగ్న మొనర్చి ప్రయత్నింపగూడ దనిరి. ప్రభుత్వమును అవమాన పరచెడి వ్యాస ములను, ముఖ్య గారు పత్రికలలో ప్రాయించిరట. సర్ మైకేలు పాడ్లగూరితో పితూ రీ జెప్పిరట. వీరును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, అస్సాం ప్రభుత్వమువారును చట్టమును ఎదిరించు నటుల, ముఖ్య గారు ప్రోద్బలపరచిరట. ఇకముం దయినను, ఇట్టి అగడమును మాని సరిగ ప్రవర్తించు చో, వైసుఫాన్ సలరు పదవి ముఖ్య గారికి దక్క ననియు, లేనియెడల దక్కదనియు, గవర్నరు గారు ఖండితముగ చెలిపిరి. కాని, ఇట్టి బెదిరింపులకు ముఖ్య గారు లొంగెదరా? ప్రభుత్వపు బిల్లులు మిగుల ఆక్షేపార్థము లని, ముఖ్య గారి యుద్దేశము, అందుచే ప్రభుత్వక్షేమము నాలోచించియే, వారీచట్టములు కాపాడుముగాకుండుటకు ప్రయత్నము సలిపిరి. ఇటుల ప్రయత్నించుట సక్రమమే యని, ముఖ్య గారు బదులు చెప్పిరి. బెంగాలు సినిమా నందు, అస్సాము గవర్నరును, గవర్నరు జనరలు సభలోని విద్యాసభ్యులను, అస్సాములోని విద్యా మంత్రియు, విద్యాశాఖకు డైరెక్టరును, సభ్యులగు టచే, వారికి ముఖ్య గారు నిజసందర్భములను చెలుపు టయందు అక్రమమేదియులేదు. కాడ్లగు కమిషను వారి సలహా నిరాకరింపబడుటచే, ఈసంగతిని కాడ్ల గుగారికి గూడ వీరు చెలిపిరి. పత్రికలలో వ్యాసము లను తాము ప్రాయించితి మనుట, సత్యవిషయ వనియు దానిని గవర్నరుగారు రుజువు చేయవలయు ననియు, ముఖ్య గారు పందెమువైచిరి. తాము జేయక నొక చట్టమును తియ్యరు జేసి సంపగ ప్రభుత్వమువారు మారు పలుకక పోయిరని యు, తాము వైసుఫాన్ సలరు పదవిని కొరకులే దనియు, ప్రభుత్వమువారు తప్పుదోవ ద్రోక్కకుండ జేసిన ప్రయత్నము లింతవరకు విఫలమయ్యెననియు, అవమానకారణముగ గవర్నరుగారి నియమములను తా మంగీకరింపవనియు, వారికి అడుగులకు ఘడు గులాల్లేడివారి నెవరినయినను ప్రభుత్వమువారు

యమింపవచ్చుననియు, ముఖ్య గారు నిస్సంజేహ ముగ చెలిపి, ప్రభుత్వోప జేయుచున్నను మాన వత్వమును కోల్పోవలేదని, వెల్లడింప గలిగిరి. గవర్నరుగారు భూపేంద్రనాథ బానుగారి నీ పద వికి నియమించిరి. వీరు చిట్టను ప్రభుత్వగారికి చేదోడ్ యుందు రని యూహించెదము. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమును ప్రభుత్వమువారి రీతిని అవ మానపరచియుండగ, పంగదేశీయు లింకను దీనికి తోడ్పడుట భావ్యముగ నుండదు. ముఖ్య గారు తమ న్యాయ మూర్తి కడవిని వదలి, ఆచార్య క్రపు ల్ల చంద్రరాయి, చిత్తరంజనదాసు, మొదలగు ప్ర ముఖుల సహాయము దీసికొని, జాతీయవిద్యను పం గ రాష్ట్రమునందు వ్యాపింపజేయ బూనుచో, అచి రకాలములో జాతీయ విద్య సుస్థాపితమగును. ఇందు వలన, తమకును దేశమునకునుగూడ లాభము గలుగును. ఇట్టి యవకాశములు జాతుల కెన్నదో యొకప్పుడు గాని తెలుసినవచ్చు. వానిని పూర్తిగ నుప యోగించునపుడు, జాతులు ధన్యత గాంచును. సర్ అశుతోష్ ముఖ్య గారికి గలిగిన అవమానమును మది నెంచి, పంగదేశీయులు జాతీయవిద్యను సుస్థిర ముగ నెలకొల్పి, తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగుట ధర్మము.

రైల్వే సామానులు : విచారణసంఘపు రిపోర్టు
రైల్వే సామానులను హిందూదేశమునందే కొనవలయునను యూహ కలుపురకున్నను, అది సాగివచ్చుటలేదు. ఇందునుగూర్చి విచారించుట కేర్పడిన విచారణ సంఘము, రైల్వే పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు సహాయము జేయ వలయునని గట్టిగ జెప్పకపోయెను. సందక్షణపద్ధ తిని సంపూర్తిగ నవలంబించవలయునని ప్రభుత్వ మునకు సలహా నీయకపోయెను. ఇందునుగూర్చి వెక్కుపెండియముల జూపెను. హిందూదేశమున రైల్వే సామానులు తయారగునప్పటికి ఎంతకా లమో బట్టునట. ప్రభుత్వము సరకు తెక్కడ చవు కగ దొరకునో అక్కడ కొనునట. కాని, హిందూ దేశపు సామానులకు కొంచెము ధర హెచ్చయి నను వానికి ప్రోత్సాహ మొసగనిచో, అది ఎన్నటికిని యభివృద్ధి గాంచనేరవు. అల్పసంఖ్యాకులు తమ రిపోర్టులో సూచించినటులు, ప్రస్తుతము హిందూ దేశ పరిశ్రమల నణగద్రొక్కుటకు, ఇంగ్లండులోని వర్తకులు రైల్వే సామానుల ధరలను బుద్ధిపూర్వక ముగ తగ్గించుచున్నారు. వారిపని నెలవేరినప్పటికీ, ధరలను మరల హెచ్చుజేసెదరు. ఇట్టిమోసమును మాన్పుట ముఖ్యము. హిందూదేశము నందలి ఇనుము ఉక్కుపరిశ్రమలకు సంపూర్ణరక్షణ యొసగుట ముఖ్యము. ఈ రిపోర్టు ఫిస్కలు కమిటీ రిపోర్టును పోలియున్నది. వాణిజ్య రక్షణకాద్యధి నవ లంబించుటకు వెనుకీయుచున్నది. ఫిస్కలు కమిటీ లోని, అధిక సంఖ్యాకుల సూచనలననుసర ను ఆచరణ లోనికి దెచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారింతవరకు బూత రయిరి. బడ్జెటులో నిందును గూర్చి ఎట్టి సూచనల గవింపరయిరి. రయిల్వే సామానుల విషయమున గూడ ఇట్టి యుపేక్షనే గనుబలచుట సహజము. విచారణసంఘములకును, రిపోర్టులకును, కొడువ లేదు. ఇట్టి అట్టహాసము తెన్ని జరుగుచున్నను, క్రియమాత్రము శూన్యముగ నున్నది.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీరామనవమి ఉత్సవములు: - శ్రీ (రక శేఖి) రాతి 9 గంటలకు తాతా మూర్తియనువది 17 వ గృహమున పురుష్కృతుల సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు నేలుగావము, తిరువర కడలు శ్రీనివాసయ్యగారు ఢిల్లీ, దొరై రాజయ్యగారు మృగం, ఎస్. రమణయ్యగారు జులరంగం జరుగెను.

ఒక సవరణ

హిందూదేశమునకు ఋణ మెట్లు కలిగినది? ఈ ప్రశ్న క్రింద నన్ను ఆంధ్రప్రదేశ్ 2 వేదోహ మొదటి కాలములో ప్రకటింపదడిన వ్యాసమున ప్రాసినవారు తర్వాతగడ మండేశ్వరకర్మగారు. తర్వాత పోరబాటున మండేశ్వరకర్మగారు ముద్రించబడిన. (ఆం. క. ౧౦)

1922 డిశంబరు 1, 1923 ఫిబ్రవరి 28 మధ్య 500, అంతకుపైగా జీతముల ఉద్యోగములు: - (బెంగాలీ) (1) మలబారు పుష్పి ర్వాణముగూర్చి ఆలోచించు టకు స్పెషలు అఫీసరు 9 వారములు, జీతము నెలకు 8 నేల. (2) బాయింటు రిలైంచిమెంటు స్పెషలిటీ 8 వారములు నె.వ రుపీరియరు టైముస్కేలు జీతములు స్పెషలు జీతము 250 రూ పాయలును (3) నీలగిరి మలబారు నై నాడు నెటిల్మెంటు స్పెషలు డ్యూటీ అఫీసరు 1 నెల 14 రోజులు జీతము నెలకు ౧50 యరు టైముస్కేలు ప్రకారము. (4) ఏజన్సీ డివిజను అడిమల నెవన్సు డివి 2 సంవత్సరములు జీతము నెలకు ౧౦ ను పి రి యరు టైము స్కేలు జీతము ను, బ్యాండిన, జీతము, (5) వ్యాయ కా ర్యు ని ర్యా వా క కా భా విభజనమిటీ స్పెషలిటీ (డిప్టీ కలెక్టరుగారు) 8 నెలలు జీతము అలైనులోనిజీతమే. (6) పి. టి. గు. ఫాలో గ్రాఫింగునిపులుకు 5 సంవత్సరములు నెలకు జీతము 650-25-750. పర్సనలు ఉద్యోగము, క్వింటుమేరీ శ్రీలక కాళులలో నాయురలో టైపు ప్రాఫెసరు (శ్రీలకాఖమదాను ఎన్యూకేషనుల స్వర్గు) జీతము 200-20-400-25-500.

గవర్నరు సర్టిఫికేటులు

తేలరు-ఏజన్సీ
తేలరు-ఫ్యాక్టరీలు (కింద, 1923-24-న సంవత్సరపు బడ్జెటులో 9.59 లక్షల రూపాయలు, ఫ్యాక్టరీ కాఖమున కాకాభ్యక్త నిర్వహించుటకు అవసరమైనందున, భారత ప్రభుత్వచట్టములోని 72 డి (2) ఎ క్రింద నేను అడిమాండును జరి పై చేయుచున్నాను.
(సం) విల్లింగుడను, మదరాసుగవర్నరు
తేలరుకాఖలో తేలరు - ఫ్యాక్టరీలకింద 1923-24 న సంవత్సరమునకు 9.59 లక్షలు అవసరమని భారత ప్రభుత్వ చట్టము ననుసరించి గవర్నరుగారు సర్టిఫికేషనువ్రాసెను. ఆ డిమాండు రిజర్వుకు కాఖకు సంబంధించియుండుటచేత, ఆ మొత్తము కాపనసభయందు అంగీకరింపబడిన ఎట్టుందుచో అట్లే సివిల ఎస్టిమేటులలో చేర్చబడును.
(సం) ఈ. ఎస్. లాయడు, మదరాసు ప్రభుత్వ ఆర్థికశాఖా కార్యదర్శి, ఏప్రిలు 3-1923
34 వ డిమాండు - ఏజన్సీ
ఏజన్సీ ప్రదేశమునందు కాకాభ్యక్త నిర్వహించుటకు, 24 వ డిమాండునందు 1923-24 నకు చూపబడిన రూ 88.80 ల మొత్తము అవసరమైనందున భారత ప్రభుత్వచట్టములోని 72 డి (2) పి. ననుసరించి ఆ మొత్తమున నేను సర్టిఫికేషనువ్రాసెను.
(సం) విల్లింగుడను, కార్యదర్శి
ఏజన్సీకింద రూ 88.80 లక్షల మొత్తమును 1923-24లో అవసరమని భారత ప్రభుత్వచట్టము ననుసరించి గవర్నరుగారు సర్టిఫికేషనువ్రాసెను. ఆగ్నేయము రిజర్వుకు కాఖకు సంబంధించిన డగుటచే, కాపనసభయందు అంగీకరింపబడి సివిల ఎస్టిమేటు లలో చేర్చబడునట్లు, చేర్చబడును.
(సం) ఈ. ఎస్. లాయడు, మదరాసు ప్రభుత్వ ఆర్థికశాఖా కార్యదర్శి, ఏప్రిలు 3-1923

మలబారు-పోలీసురాజ్యము

పోలీసువార్తాపత్రమును వర్ణించుట

నిన్న సాయంత్రము మదరాసు గోఖలేజూరందు సి. వి. ఎస్. సరసింహరాజుగారి ఆధ్వర్యమున కొంతసేపు జరిగెను. మలబారు వాస్తవ్యులగు మండలి రామయ్యగారు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు "మలబారులోని పోలీసుల వాస్తవము"ను గూర్చి యుత్సాహించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి

అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిన సరసింహరాజుగారు సభను పారంభించుచు నిట్లు మాటలాడిరి. కానవసరమయ్యెను మలబారులోని పోలీసుల వివరములను రామలింగారెడ్డిగారు బయటపెట్టినపుడు రెడ్డిగారికిని గా. వ్యాపారానికిని జరిగిన ఉర్పును గూర్చి పత్రికలలో నిరంకుశ వ్యాసములు ప్రచురింపబడుచుండెను. రామయ్యగారు, రెడ్డిగార్లు మలబారువ్యవహారములను చక్కగా తెలుసుకును. కనుక అధికారికతరపున ముఖ్యముగా మాట్లాడుటకు వారిరువురూ సరియైనపుడు సభను సమీక్షించుచున్నాము.

రామయ్యగారు తమ యువవ్యాసమును ప్రారంభించిరి. "నేను సామాన్యముగా రాజకీయవిషయములలో పాల్గొనువాడనుగాను. ఈ సామాన్యములో కలసి సంఘటింపజేయువాడను. సత్యమును కప్పివేయుటకు కల్లదీతయవలసికాదు అవసరము వచ్చినంతవఱకు, నేను బయటకు రాకలసివచ్చితిని. మలబారు వ్యవహారముల నిజస్థితి బయటి ప్రజలకు తెలుగుకొనలేదు. నిజము కనుగొని బయటపెట్టుటకు తీరుబడి కలిగి ఉన్నానని భావించుచున్నాను. నేను నీ, వివరము లింకను తెలియలేదు. ప్రభుత్వమువారు మాత్రము ప్రచారముగలదు సభయులు. మన పట్టిసాక్షర్యము నుపయోగించుకొనలేదు.

మలబారు విప్లవము ఎట్లు ప్రారంభమైనది ను, పునరుత్థాపన ఎట్లు సంపదించినదియు, ఎట్లు అవసరింపజేసినదియు, మీరు వినినపుడు, మీ వ్యాసయములు కరగి యుండునని నేను భవించెదను. అనేక శిరములు జరిగెను. ప్రాణములను కాపాడుకొను నిమిత్తము ప్రజలు పోరాడెను. వారి యిందల్లో జోరూడి అని దొంగిలించెను. వారి బంధువులు చంపబడిరి. విశ్రాంతిని తెచ్చుకొని, లాజిర్లు క్రమము ఏర్పాటుచేయబడెను. అరెస్టు చేయబడినవారిపై పోలీసు వారు శిక్షలు విధించుచు అరెస్టు చేసినవారి పక్షి. పోలీసు వారు విచక్షణతో ఇష్టము వచ్చినవారిని అరెస్టుచేసిరి. నిరసనలు కొంత అరెస్టుచేయబడుటయు, నేనును నడచిపెట్టబడుటయు తటస్థించెను. లాజిర్లు తీర్పులనుండి ఇట్టి తార్కాణములు నెప్పటికైనా నొసగవచ్చును. పోలీసువారు తమ సైనిక ఖర్చును కాభ్యంతర సంపూర్ణముగ జరుగించి, ఈ తీర్పులను చదువువాటితో పోషించుచు. పోలీసు వారిలోను వ్యాపారులకు ప్రకరించినవారు లేరనితేను. పోలీసు కాపు సామాన్యముగా లోపభూయిష్టమైయుండును. ఇక అసామాన్య పరిస్థితులలో నుండి లోపములకు తరలించు యుండదు. కాభ్యంతర సైనికాధికారులతో గాని, స్వైచ్ఛికము పున్న కొను పోలీసు వారిది గాదు సదుద్దేశ్యముతో పారవారులు గావించి, అట్టి పర్యవసానము తలపెట్టెను. కాని అవివేచన, కుట్రాభిమానములు ఖండింపబడెను. అయితే స్వప్నములను వారి నుండి తీరవలెననిగాని కీర్తింపబడెనని గాని నేను కోరెను.

మలబారులో పోలీసుల ప్రవర్తన నిరంకుశమైనది తెలుగు నేను చెప్పినపుడు నేను అరెస్టుచేయబడిన హోమయ్యగారు ఆలోచించెను. కాని పోలీసువారు ఖర్చును నెట్లనిర్వహించినా తెలిసికొనుటకు, వాస్తవికతను తెలుసుకొనుటకు, వ్యాపారులకు తీర్పులలోని భాగముతో మీరు పోరాడకరముగనుండును. దీనిపైనుండి ప్రతిరోజునుగాని ఫిర్యాదిపత్రమువారమునకు అరెస్టుల నిరాకరింపబడెను. కొన్ని కేసులలో మాద్రాసుకు దీనిపైనుట్లు కొనలేదు. కొంతమంది వారికి అరెస్టు అనుభవములు అనుభవించి దీనిపైనుట్లుకొనలేదు. నిందితుల తాము నిరసనలను మన దుబాబుతోనే నిరసించెదమను. కేసులలో మొదట పోషించిన చేయబడెను. కంప్లెయింట్ చేరగానే కేసుకు లాజిరింగు చేయబడెను.

ఒక మాత్రములో వ్యాపారులకు ఇట్లు చేసెను. సామాన్య

(పాపనరంజనాధ్యక్షుడు పరగల్గుతుండగా నిందితులను గురించిన విషయము ఎంత నిజమో ఈ వాదమును అంత నిజముగ నుండును. కనుక సందేహముగ నుండుటతో అతరము నిందితులకే యొసగుచున్నాను. నిందితులకు కడతిపెట్టుచున్నాను."

మరియుక మాత్రములో ఒక సాక్షి చెప్పిన మాటలను గూర్చి ఇట్టి యిట్లు చెప్పెను: ఇంతలో యొక కల్ల దీత యొక నిరంకుశమును నా కెట్టి సందేహమును లేదు. ఇంతకుపూర్వము నా కుండు చెప్పిన మాటలతో కుండు చింతకలె ఏకకపు పెట్టుచున్నాను." ఇంకొక మాత్రములో గూత ఇట్టి "కేసులు కల్లదీత" యని తలంపెను. ఇందు వాస్తవము. ఫిర్యాదిపత్రము సాక్షియు నొసగుటకు నిష్కారములే నీ కల్లదీతానికి తెచ్చిరి. తప్పుడు సాక్షియును కేసుకు విమర్శించుచుండెను. ఏ మాత్రము కేసుకు నిరంకుశాని విప్లవ కారుని గౌరవము నివలె సాక్షి పెట్టెలోనికి తీసికొనిపోయెను. ఇట్టి యావృత్తమును కనుగొని ఇట్లు చెప్పెను: "కేసుకు కల్లదీతానికి ఇట్టి పాల్గొని యుండునప్పుడు నాకు సందేహముగ నున్నది. ఇతర విప్లవ కారులను తెలుసుకును."

ఇంకొక కేసులో ఒకని శంకుటకు లాగిన విప్లవకారుని, నిరంకుశ వాడుకను ఒక కల్లదీతాని కేసులో ఫిర్యాది పత్రము సాక్షిగ తెచ్చిపెట్టిరి. పోలీసువారు విప్లవ కారుని, అరెస్టుచేసి మాత్రము ఒక మాత్రము సాక్షి పెట్టెలో పెట్టిరి. చూచితే నాకిది సత్యముగాను! (వచ్చు) ఈ సాక్షి మామది కంకర్లునుండు విప్లవకారుడు. ఇట్టివానిని 19 సంవత్సరముల నిరంకుశాధికారుల కల్లదీతాని తీరము తీయబడు సాక్షిగా తెచ్చివారు. మాద్రాసు ప్రభుత్వము, ప్రజల కోరికనున్నట్లు కొన్ని తార్కాణములు జారెను. పరిశ్రమ ప్రాసక్తికారుల మీయము తెప్పలకుండును. కొన్ని కేసులలో పోలీసు వారు అతరములలో లోకీ పోక నిరంకుశ వాడులను పట్టి తెచ్చిరి. అవసరమును నడచిపెట్టుటకు ఏనో కొన్ని వాదములు యుండవలెను. (వచ్చు)

ఇంకొక మాత్రములో ఇట్టి ఏమి వాదనో చూడుము. "మట్టు ప్రక్కల తుపాకిగుండ్లు పడుచుండెను. కుంకుంబుల కాల మీ పోలీసు వాస్తవికత నిజమైనది యుండెనా యని నేను నమ్ముచున్నాను. ఇతరు తన తెలివిన ఉపయోగించి (నేను చెప్పెట్లు నేను తలంచుచున్నాను)" వాని సాక్షియు అరెస్టు చేసిరి ఇంతటిభావము (వచ్చు)

పోలీసువారు గావించిన పర్యవసానము ఎన్నియో గలవు. అన్నియు నాకు తెలియవు నాకు బోధపడదులేదు. ఒక విచిత్రము ఏమన, మైసూరురత్న దొంగు ప్రభుత్వమునై కల్లదీత ప్రభుత్వమైనది అతనిపై తిరునాళిలో కనుపెట్టబడెను. తెలుగులో ఇట్ల నడచివెంచుచుండెనవారిలో కొందరైనాదేశము లాలోపించుటకు. కొందరు మైసూరులోనున్న వారిపై నల కాదలో ఈ కర్మానించె ననుకరము చూపబడెను. ఇంకొక కేసులో ఇట్టి ఇట్లు మాటలాడెను. ప్రభుత్వము పక్షమున ఒక కేసులో పరస్పర విరోధములను నాకు తెలియజేయుట విచిత్రముగ నున్నది. గొప్ప కేసులలో నేరములు ఇంత అపారమైన మొదలు విషయమును జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గమనించుట యుక్తముగ నుండును.

తిరుగులోని యూరోపియనుల ప్రాణముల కాపాడినది ఒక ఫిర్యాదును సంఘికార్యము. అతనిపై కొన్ని కేసులు మోపబడెను. అధికారుల కల్లదీత, వారికి సామాన్యముండెనని యాధున్యమైన కొల్లదీత గూడ అప్పుడు ప్రకటింపబడి. మూక చెలరేగినపుడు నిందితుల చేయబడుటకు. అధికారులను తలంచుకొనిరి. వివరము రాజకీయ కారణములచే, కిలాఫతు కార్యదర్శిపై తగదీయబడుట యుండును.

ఇంకొక కేసులో నిందితుడు కలకత్తావారు రను నాకు, అతనిని నేను నా గురగ నెరుగుచును. అతను యూర్యము. అసహనముగములోకి దిగెను. మూక చెలరేగినపుడు అతను రస్తాగాకండి "నన్ను చంపి, అరెస్టు చేయు" అని యెనెను. అట్టివానిపై కల్లదీతానియు తలల పెట్టిన కేసులు మోపబడెను. తెలియలవా దెట్లెనకు దీనిని నమ్మువా ఇతర దేశవాసిభావానకు రక్షించెను.

మలబారులో "లా, అరెస్టు" అనుతేజులొండ ఇట్టికర్మములు జరిగెను. వీనిని బయట పెట్టిన రాజధిశి తేమి యని వ్యాపార పీఠి కాపు సాక్షియును. అభ్యంతరముల నిరాకరించుటకు నాకాభ్యంతరము కలదును. (వచ్చు) సామాన్యము

యొక్క పురాణి వ్యాసము. నిన్ను సాయంత్రములో యొక్క యొక్క అల యొక్క యొక్క కల్లదీత సామాన్యములను మాట్లాడు. ఇది పోలీసు సభ్యులగుటచే, వ్యాపారులకుం దధిమానము గలవా రెల్లరులు ఇంక కేరీ వివరింపవలెను.

రామలింగారెడ్డిగారు

అంతట రామలింగారెడ్డిగారు కొంతసేపు మాటలాడిరి మలబారు నాటకము వివాద భరితమైనది. వాని కారణములను చెప్పించుటకు చరిత్రకారుడు పూనుకొనెను. పీఠి కాపుగారి చరిత్ర అందులకు తగియుండెను. (వచ్చు) ప్రభుత్వము వారి కిందు వాస్తవికతలు. పోలీసు ప్రవర్తన నందరును వివరింపబడుటకు సమాధానమునున్నట్లు ప్రభుత్వమువారివిధి. పోలీసులు మలబారులో వ్యాపారులకు తప్పు ప్రభుత్వమును ప్రవర్తింపజేసినది (వచ్చు) ప్రాణముగ నున్నది. ప్రజలవిశ్వాసమును చెడినది. ఇందు తేజాభిప్రాయమేలేదు. కానవసరము నీ విషయమై ప్రసంగించుట నాకు కటస్థించెను. నేను ప్రసంగించగానే, రామలింగారెడ్డిగారు కల్లదీతానితో నన్ను హోమయ్యగారు పోల్చెను. హోమయ్య మెంబరు అట్లు ప్రవర్తింపదలచినపుడు ఎవరేమి చేయగలరు. అధికారులచర్యలను కనుగొనుటకు విచారణ సమీపకలెనని నేను కోరియుంటిని. ఎవరెనను సమర్థులైనవారు విచారణ నులిపి పోలీసు వారు సక్రమముగ ప్రవర్తించిరిని తలంచిన నేను వారి యభిప్రాయమును అంగీకరించుటకు సంకల్పించెను. మదరాసు రాజధాని మలబారు వ్యవహారముల యెడ తప్పు ప్రభుత్వముగ కల్లదీతమైనది. అప్పుచర్యలు సామాన్యముగ నందరును తెలిసిపెట్టులేదు. (కరకార్యములు.)

అగ్రాసనాధిపతిగారి యంతోష్టవ్యాసముతో సభ ముగిసెను

తిలక్ స్వరాజ్యనిధి

ఒక స్వరాజ్యభిమాని సంస్కార మహాభారతములోని సభాపర్యయ 500 ప్రతులు, విరాటపర్యయ 500 ప్రతులు మాద్రాసుకున్నెను. ఇవి ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఒక్కొక్క స్థానమునకు నూటి యైన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్వరాజ్యముతోడ కదురవ్యయ 60 రతుల దళ కరి శ్లాఘాశిశులమీద ముద్రించబడినవి. సభాపర్యయ 820, విరాటపర్యయ 880 రాజులతో పేరలు గలవి.

ఈ గ్రంథ సంపాదకుడు వీని విక్రయభవముతో సగము తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి యిచ్చుటకు అభిలషించుచున్నాడు. స్వరాజ్యభిమానులందరును ఈ నిధికి భవనహోదా మొనరున్నవలయునని మిగుల కోరుచున్నాను. ఒక్కొక్క ప్రతి భరతు 2-0-0 లు. ఇవి వి. పి. లో వండుదరు. రు. 2-8-0 లు వండువారికి రిజిస్టరు బుక్కుపొట్టుగా కోరిక గ్రంథము పంపబడును.

జి. ఎస్. C/O ఆంధ్రప్రదేశ్, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

వెలుపడినది: (కొత్తచరిత్ర నాటకము!!)

బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమూచార్యులు

రోషనారాశి ఎజి
అను నాటకము వెల రు 1-0-0
వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సువకు వ్రాయవలెను.

గుణములేనియెడల వైకము వాపసు

మామొక్క కాస్మికా శిరి శిరములలో పుష్ప యువ యోగించుటకల్ల, చర్మవ్యాధులు, మేసా కాపాడెను, యొకను ఆనేకచర్మ వ్యాధులు నిరర్థియగును రినిమిషములలో గుణము యిచ్చును భరతు 1-5 0-10 0.

అన్నపూర్ణస్టోర్సు పార్కు టవున్ మద్రాసు

కవీరుదాసు చరిత్రము

హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము బహుకాలము నుండియు మనదేశమున నున్నదని చూపుట కిదియొక నిదర్శన గ్రంథము. వచనరూపముగ నులభ్యమైనది మనోహరముగ వ్రాయబడియున్నది. అట్లుబెండు రెండవకూర్పు వెల 0-8-0. కాళిదాసుచరిత్ర వెల 0-8-0. ఎం. పి. కర్న కంపెనీ, 881, తిరునెల్వేటి, మద్రాసు.

2-4-1928

విదేశ వార్తలు

తురుష్క-సంధి ప్రయత్నములు

ఈనెల 15వ తేదీ ప్రాంతమున
లాస్ వెనునందు కూడు సూచన

మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరము ప్రకటించబడుట

రీఫ్టెల్, ఏప్రిల్ 2:—అంగోరా ప్రభుత్వము వారికి మిత్రమండలి వారికి ప్రత్యుత్తరము అంగోరా యందును మిత్ర మండలి కు ప్రతిముందును ప్రకటించబడెను. ఈ ప్రతిముందుల కనుక మును ప్రకటించబడిన అంగోరా ప్రభుత్వము నిం కను వ్యాఖ్యలను లాస్ వెనునందు, ఈ ప్రత్యుత్తరము, మిత్రమండలి యొక్క సమాధానోద్దేశములను చాటుచున్నది. కొన్ని అంగో రా ప్రాంతముల నుండి ప్రత్యుత్తరములు, సుదీర్ఘములైనవి లాస్ వెనునందు ఈనూన కథ ప్రకటించిన జరుగుచున్నది. తేలియున్నది. కాని ఈ విషయమును గూర్చి ప్రత్యుత్తరమునం జేయు నిర్ణయించ బడలేదు.

కాంస్టాంటిన్ పోలిస్ నందలి బ్రిటిష్ సైన్యమునకు రాబో యు ప్రాంతములను గూర్చి బ్రిటిష్ రాజదౌత్యమునకు సాయముగా నుండును.

ఆర్థిక నిబంధనలు

ఆర్థిక కష్టపరములను సంబంధించిన నిబంధనలను సంధి క్రమమునండి తొలగించవలెననియు వానినిగూర్చి చేరుగ నొడం బడిక గావించుకొనవచ్చుననియు ఇన్స్టిట్యూషన్ యొక్క సమాజము మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరమున నిట్లు చెబుచున్నది:—సంధిసమా చేతము వాహ్యములను రాష్ట్రములవారు తమకును తమియ్యిన మాన నున్న వారు వారిని భంగకరముగ నున్నవిషయములను మాత్రమే ఇచ్చి బద్ధులైనట్టి చిత్తప్రకటనలను జేర్చి, ఆహ్వానించు రాష్ట్రములవారు, తమవల్ల ప్రభుత్వవరకులను గూడ చర్చించుట కంగీకరించిరి. ఆర్థికనిబంధనలనుగూడ తిరిగి చర్చించబడునను తలంపే ఇందుకు కారణము. సంధియొడంబడిక యందుండవలసిన ఇట్టినిబంధనలను ప్రత్యేకముగ చర్చించుటలను కష్టము సమాధానము కరుదుట సంకేతమేనగును.

టర్కీయందు తొక్కముల తమజాతులవారిని, ఈచిత్త నిబంధనలై తమవల్ల ప్రభుత్వములో రాయబారముల సాగించ వలెనని కోరియుండిరి. ఇందులను సంధిక్రమంలో పరిష్కారమును లాస్ వెనునందు తిరిగి సంధిసమాచేతమును జరుపవలె నని ప్రత్యుత్తరమున సూచించబడెను.

అంగోరా నూతన ఎన్నికలు

కెమలు సామాన్త్రము

కాంస్టాంటిన్ పోలిస్ ఏప్రిల్ 2:—తురుష్క సైన్యము నూతన ఎన్ని కలకు జరుగవలెనని అంగోరా రాజసభవారు తీర్మానించిరి. ఈ విషయ మెవ్వరునికెవరును దలంపడై: దలంపడుటచే అందరికి వాగ్యర్థము గలిగించెను. ప్రభుత్వ పక్షమువారు, ప్రతిపక్షము వారు దివ్యము బలవంతులగుటచే నాచి భయపడుచుండిరి. ప్రతిపక్షము ఇంకను కఠిన బలవంతులై పూర్వము ఎన్నికలను జరిపి తమవత్తునను జయము సుపాదించవలె ననియును ప్రభుత్వపక్షమువారు దలంచి ఇట్లు జేసియుండుట.

సంగ్రామమునకు సిద్ధముగ నుండుట

మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరమును గూర్చి ఇన్స్టిట్యూషన్ అంగోరా రాజసభకుం దుపయోగించుచు చున్న ప్రకటనకు పరి పూర్ణము కరుదుట కాక యిది యంగీకరించెను. కాని పరిష్కారము కరుదుటకును ప్రభుత్వమువారు సంగ్రామమునకు సిద్ధముగా నున్నారని నుడివెనె.

“ఆర్మీ” వాగ్దానంతరి పనివారు సమ్మెకట్టిరి. ఏప్రిల్ మాసమునండి తేదీములందు గావించబడు తగ్గింపునుగూర్చి తమ నమ్మతిని ప్రకటించవలెనని పనివారు చెబుచున్నచే నాక ఒడ్డునకు వ్రటించి నిలిపి వేయుటైన. తరువాత సభివారు ఈ తగ్గింపును ప్రస్తుతమాచరణయందు పెట్టవని వాగ్దానముకొనెను. తరువాత పనివారు తిరిగి పనికొరేరి.

ఏప్రిల్ 15 వ తేదీని సూచించుట
మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరమునకు తురుష్కల ప్రత్యుత్తర మొదలైనవన కుండును. లాస్ వెనునందు సమాచేతమునోర్పాటు జేయుటకు తురుష్కలంగీకరించిరి. ఏప్రిల్ 15 వ తేదీన ఈనూన సమాచేతమునోర్పవలె నని అందు సూచించబడెను. ఆర్థిక, వ్యాపక స్థాన, నిబంధనల గూర్చి తురుష్కల కొన్ని విషయములందు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట జరిగెను.

రూపు ఆక్రమణము

క్రష్ట కర్మాగారములవద్ద స్థూరములు

ఎలర్లు అధ్యక్షుని అనువాదము

లండన్ ఏప్రిల్ 2:—క్రష్ట కర్మాగారములవద్ద జరిగిన చీకత్తువార్తను వివరించుటచే బర్మకు ప్రభుత్వప్రత్యక్షుడగు ఎలర్లుగారు “విప్లవాత్ములు, కాయలును అను కార్యకర్తలై కరకు నైనికాధికార లబ్ధిపూరముల నెరపి రక్తత్యాగముల నిర్వహించినందులకు” తన అనువాదమును దెలుపుచు తేలి శంపెను. కార్యకర్తలు ఎవ్వరిని బెడదించుటలేదనియు, కార తముగ తమియననుకొని చెబుచుండెదననియు గూడ వాసందేక మున చెబుచున్నది.

నూన్స్ ము నాక్రమించుట

లండన్ ఏప్రిల్ 2:—పరామహు తమ ఆక్రమణ సరిహద్దులను మాన్సి మువరకును జరిపిరి. మాన్సి ముట్టణముగూడ నాక్రమింపబడెనని బర్మకు ప్రత్యక్షులు చెబుచున్నది. మాన్సి ము పరిసరములందు నెకరానులొని మోటరు కర్మాగారమును కళపరముకొనబడు మాత్రము ఇట్లు ఆక్రమణను పాల్పె జేయవలసి వచ్చె నని పరామ ప్రకటన చెబుచున్నది.

బెర్నె మోటారు ప్రమాదము

గాయములు తగిలినవారయొక్కరియందుండుట

బెర్నె, ఏప్రిల్ 2:—అసాకారాజుమారుడును, కిసి రకకరాజు మూరియు చాల సహాయస్థియునున్నారు. వివను ఇంతలో గొప్ప అపదలేదు. ఏరు జపా ను చక్రవర్తి కొంచెము దూరపు బంధువులు. కిసి బ్రిటింప సాధ్యమగునని ఎంచుచున్నారు. వీరివరకును ఇంకను స్పృతి గలుగలేదు. వారిరక్తకాయలు ఇంకను చాల దుర్బలములగుండుటచే క్రమ్రుక్షేయములకు సాధ్యము గాలేదు. వీరికొరై జేటు సర్పిండుగృహమున నున్నారు. సాక్షునందలి నువ్విధ ప్రత్యుత్తరము సరకునూ, బర్మగార్లు ప్రత్యక్షముకొనుచున్నారు. విల్లరు సాయంతోగార్లు జపాను రాయబారవర్గమునకు సానుభావనంతముల నుండిరి.

వివరములు

మోటారు విఠల్లు విఠములను గూర్చి మాజీను ప్రత్యక్ష ఇట్లు చెబుచున్నది. బెర్నె కోట్లనందు రాజమూరుని మోటారు బండి గంటకు 120 కైలోమీటర్లు వేగముతో పోవుచుండగా అత్యంతము వేగమున నుండి మోటారుబండి అకస్మాత్తు గా గాన్పించెను. అంతట రాజమూరును వేగమున తగ్గింపలేక యిది ఎడమవైపునకు ద్రిప్పెను. అంతట బండి ఆకలి కట్టి తప్పిపోయెను. అందుచే నా బండి కోట్ల ప్రక్కన నున్న గొప్ప కృత్తులకు కొట్టుకొని తలకెండు లయ్యెను. బండిలోని వారందఱు; బండి క్రిందపడిపోయిరి. వారిని బయటకు తీయుననికి బండి ద్రిప్పెను నుటచే యుండెను. కిసిరకక రాజమూరును గృహమునందు ఉన్నా భిన్నమై యుండెను. ఈతడు కొలది నిమిషములలోనే మరణించెను. కిసిరకక రాజమూరికి తలయందు గొప్ప గాయము తగిలెను, ఎడమకాయ నిరిగిపోయెను. ఈమె చాల విషమస్థితియందున్నది. ఒసాకా రాజమూరునకు చాల గాయములు తగిలెను. వల్లదలను, కాయను నిరిగిపోయెను. ముఖమునందు చాల గాయములు తగిలెను.

ఉప్పుపన్ను-ప్రాతికూల్యము

అంగోరానాపరులకార్యము

లండన్, ఏప్రిల్ 2:—దెయిలీ క్రైస్త్రాఫు ప్రత్యక్ష, ఉప్పుపన్ను సంకల్పమున భారతప్రభుత్వమువారు గావించిన సూచనకు సంబంధించిన ప్రాతికూల్యమునందు, అంగోరానాపరు లచే నుష్కలించబడెనని లండన్ నందలి అంగో-ఇండియనులు వలంతుల వాగ్దానము చెబుచున్నది.

స్థూలకాయులగు స్త్రీలకు సదుపాయము

“వెయిట్ వెయిట్” (వెయిట్ వెయిట్) నిత్యము ఇట్లు చెలి పెను.—దాదాపు 892 పానుల బరువు గల స్త్రీలకు రైళ్లయందు ప్రయాణము సులభముగల ఇల్లులందు, వెలియను రైళ్లకాభివృద్ధి చాలసంకల్ప ప్రకటనకు పరిష్కరిం చెను. ఇట్టివారు వెయిట్ వెయిట్ ప్రకటించుటకు వ్యాధులు కట్టకపోవుటచే ఇల్లులందు గనుండెను. ఇకమిడకు నిట్టివారు రైళ్ల గార్లు బండిలో తొంగొనవచ్చుననియు, అధికచార్జీలు వుచ్చు కొనవచ్చును, కాని అచట తొంగుండుటచే సహాయములు కలుగు నెడల వారికి రైళ్లవారి వాగ్దానముగ వెంచరాదనియు నీమర్మ ప్రకటించెను.

మాకోనీ దీవియందు గొప్ప అగ్నిప్రమాదము జరిగెను ఆటోలియా కరకాగారుల కళనాలయము చాలవరకు ధ్వంస మయ్యెను. కాని నైట్లును వైద్యులును మంటల నార్చి చాల వరకు సదుపాయముల నొనర్చుచున్నారు.

కోండాలుయ 46 వేల గనుల పనివారు సమ్మెకట్టిరి.

అంగ్లప్రభుత్వము వారి 1912-23 సం. వందు వ్యయముకం దె అదాయము 101 మిలియను సవరనులధికమయ్యెను. ఈ మొ త్రమును జాతీయములును తగ్గించుటకు వెచ్చించెద రని చెలి యుచున్నది.

కాటాను నందు పరామ రాజదౌత్యము వేర్పరుచు టకు పరామ ప్రభుత్వప్రత్యక్షుడు త్రవ్వకేసెను.

మిత్రమండలి నోటును మిత్రమండలి సైన్యమున కీదిన మాన (31 వ తేదీ) అంగోరా ప్రభుత్వప్రతినిధికి అందిజేసిరి.

ఒక క్రైస్తవుడొకడు జర్మీయను రాబర్టు అనునాతడు లండన్ నందు తన గృహమున చచ్చిపడియుండెను.

నూబాయందు ప్రాంతోత్థియను ప్రేమయుని యను సమాచేతమునందు గల్లంతు జేయుటకు జన 80 మంది పరామ కమ్యూనిస్టులకు, పోలీసువారిని మట్టిముద్రము జరిగెను.

అలబర్డు ప్రభుత్వ ఆయుధములకేంద్రము 82842 సవర నుల అధికారాయము గాన్పించుచున్నది.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్
ఫర్మసి లిమిటెడ్
మాంటురోడ్డు, మద్రాసు
నో టీ సు

మాదర్స్ గడులు మద్రాసు మాంటురోడ్డు, నె 185 రు నలకు ఏక్వాటరుచేయబడినవి యిందుములము అందరికిని మిక్కిలి సంకసముతో తెలుపుచున్నాము. అక్కడ డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీ చరిగారు ఆదివారము సాయంత్రము తప్పక క్లినిక్ కుజాలందు ఉత యము 3 నుండి 11 గంటలవరకు, సాయంత్రము 4 నుండి 7 గం టలవరకును వుండురు. కావలసినవారు వారిసలహాను పొంక మయ్యును.

చరక సంపాత
నూత్రస్థానము - చక్కని వ్యాఖ్యానముతో
తెనుగున
అచ్చుబడి తయారుగా నున్నది.
776 పుటలు-రూ 10 లే
కొద్ది కాపీలు మాత్ర మున్నవి.
వలయువారు : (8767)
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఎ. ఎం. బి. సి. యం
మేనేజరు డైరెక్టరు
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)
19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు మద్రాసు.
అధి ప్రాధుర్యము.

ఎన్నికలు అక్టోబరు నెలలో జరుగును

బిల్లును అంగీకరించినందున నని గాన పానుగలరాజు
గారు గానివిన ఉత్తపాదనమువై నమ్మకులు ప్రభుత్వబిల్లును.
అధిక సంఖ్యకులచే బిల్లు ఆమోదించబడెను. అచోదమును బెంచీ
లలో కొందరు మాత్రము ప్రతిఘటనకు నమ్మకుల సోదరి.

వికాసపట్నం రజలా

నోటీసు

ఉయ్యాలయస్టేటు యిలాకా లంకపల్లి లంకతాలూకు నూతనముగా తేలబడిన లంక అనగా షుమారు య 100 నూరు యకరములు నజరానా పద్ధతిమీద జరాయిలే హక్కుకు యిప్పించబడును. గనుక కావలసినవారలు య 1 కి ఎంత మొత్తము నజరానా జాఖలుచేయునది, ఎంతభూమి కావలసి యుండునది, దరఖాస్తులు 1923 సం॥ రం మే నెలాఖరులోపుగా పంపుకొనవలెను. ఈభూమి పయిన ప్రతి సం॥ రం య 1 కి రు 12-0-0 లు చొప్పున సేవ్యపు భూమికిన్ని య 1 కి రు 6-0-0 లు చొప్పున బంజరుకున్న రివాజప్రకారం బాపతు లున్న శేరిశిస్తు యస్టేటుకు చెల్లించుచుండవలెను. యావత్తుభూమి వకేలాటుగాగాని అవసరమయితే పేరుపేరులాట్లు ఏర్పరచిగాని పైసలు చేయించడ మవును.

ఈలంక అనెడి, గుడివాడ తాలూకా మేమారు గ్రామమునకు 4 మయిళ్ల దూరములో నుండి యున్నది.

ఉయ్యాలయస్టేటు చుట్టూ ఎమ్. వి. అప్పారావు, అఫిసు, నూజికు తేది 12-3-28 జమిందార్

డాక్టరు. ఆ. లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి ట్రి సి. ఎమ్. గారి పోషణ క్రింద నిర్వహింప బడుచున్న

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మి లి మి టెడ్

శ్రీమత్ ప్రెస్టియ, కనకమ్మ తేజస్విని ఆయుర్వేదిక ఔషధములుగల ఔషధశాల యిది యొక్కటియే.

ప్రాచ్య, ప్రశస్తిపైకర్మధానముల దారి తేలిక ట్రి, ప్రసిద్ధిపైకర్మ, వాటి మిక్కిలి కాత్తూపయ్యతముగా అతి కాగ్రతగా తయారుచేయబడిన ఔషధములు అమితముగా మా జ్ఞత హాజరులో నున్నవి.

క్రొత్తది, మేలైనదియైన ఔషధులే ఉపయోగింప బడుచున్నది. మా ఔషధశాలయందు తయారగు కుజవిధ ఔషధకాజములు గుణము నండుగాని, శ్రేష్ఠత్వ ముండు గాని యితర చికిత్సలకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవుటలేదు.

నగరులోకాని, లేక పలుకుబడియు, మర్యాదయును నైనవారి నామినతోగాని యేజిస్ట్రేటు దరఖాస్తును తీసుకొనవలెను.

మేనేజరు, 185 మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

గనెరియ

బి. సి. మిక్ చెరు:— అను మందు నెగోగమున పూర్తిగా మాన్యును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును. మంట, చురుకు, గునించుట ఆగును. గనెరియ వీజములను నవం కేసి ట్రిండిన నెగోగమును అంతరము లేకుండ మాన్యును. పత్తిములేదు. 16 ద్రామల ద్రావణము 32 మాత్రలు 8 రోజు కు వాడవలెను. కల రు 2-0-0, వి. పి. గా రు 2-0-0. ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి మార్కుతో కూడ అమ్ముబడును.

డా॥ ఎ. నియోగింకపెని, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అత్యగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, జాగృత్తి, స్త్రాభుగము, ఇంగ్లీషు ఇంగ్లీషులకు మంత్రకాత్తూ, గాత్రద్యము, యంగ్లీషు, అమెరికావారి చిట్టాకేతనములు విచిత్ర విశేషద్యములు గలవు. ఇంగ్లీషు గాత్ర మనుష్యుని యనుచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, వీజముతో గాధియగుట, కేరములేని తలకాయచేత మాటలాడుటకు నామిడిన గవముయొక్క గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్తముగా మేజర్ జేయగలరని గాగ్గరంటి చూపుచున్నాము. తీసి కల రు 4-0-0 లు. (211888) బిల్డ్. జాగృత్తిగారము, బిల్డ్, గుంటూరు జిల్లా.

వృత్తాంతలేఖలు

బెజవాడ

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఏప్రిల్ 2:—శ్రీయుతులు కాకాభూని నాగేశ్వర రావుపంతులు, అయ్యకేర కాకేశ్వరరావుపంతులు, అయ్యకేర వెంకటకవిజయ్య, మునిగొండ సత్యనాథాయకాశ్రీ, చిన్న రాం రాజుపంతులు, కామమను లక్ష్మయ్యచౌదరి, కేవాంతుల కంభుకాశ్రీగారు యిప్పుడు ముప్పయ్యగారును మున్నగువారలు 81-8-23 తేదీని గొడవద్రాగ్రామమునకు కల్గి అచ్చట గొప్పసభ జరిగెను. శ్రీలు, మంచులుకూడ సభకు వచ్చియుండిరి. శ్రీ నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. అనేక గంభీరవాద్యములు జరిగివి. తిలక్ స్వ రాజ్యనిధి రు 250/ లను సమర్పించిరి. శ్రీమహాద మిక్కిలి ఉత్సాహముతో కానకల సమర్పించిరి.

మరునాడు అనగా 1 వ ఏప్రిల్ తేదీని వృత్తాంతలో సభ జరిగినది. ఈయూరివాడు రు 116/ లను కానకగ నిచ్చెద రని తెలియుచున్నది.

కాకేశ్వరరావుపంతులుగారు, నాగేశ్వరరావుపంతులు గారును ఏలూరుకు వయచేసివారు. అచట శ్రీయుత ప్రకాశం పంతులుగారిని కలిసికొని ఆ తాలూకాలో తిలక్ స్వరాజ్య నిధిని కనూలుచేతురు.

స్వరాజ్యనిధి కనూలుచేతుటయేగాక పశ్చిమకృష్ణ జిల్లాలో కాంగ్రెసు ఉద్యమవాదకులగునూ, కుటుంబాలో కాకేశ్వరరావు పంతులుగారు ముచ్చటించి వారు పూనికతో చేయులాగున ప్రోత్సహింపవలెనా.

నీటిసప్లయ రద్దుచేయుట

కృష్ణాజిల్లా ఉద్యోగులు గూడ నిట్లు బె ద కిం ప సా గి రి

(స్వకీయ విలేఖరి తయారు-ఏప్రిల్ 1)

ఇటీవల గోదావరిజిల్లా ప్రాకారదొంగరి అజ్ఞానచౌ ప్పున కాంగ్రెసు సంఘములలో చేతుటలగుని స్వరాజ్యనిధి నిచ్చుటకలన గాని కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు ప్రోత్సహ ము సంగుపాటి క్రభుక్తమునకు పాలములకు నీటిసప్లయ చేయ కనియు లే వెన్నలు తీసివేయబడు ననియు నోటిసులు వారి కా బడినటుల పులికల్పిటియందును ప్రకటించబడినది.

ఇట్టి ఉత్తర్వును పోలిక యుత్తర్వులే కృష్ణాజిల్లాలో గూడ వెద్ద అధికారులు తమ తాతేవారుదావా రమాన్యుగ గ్రామములకు నోటిసులుగా వెల్లడించి రయతులను వర్తక లను బెజవించు చున్నటుల తెలియవచ్చు చున్నది. కొన్నిచోట్ల అధికారులు ఇట్లు బెజవించు బహిరంగముగ ఉపవాదములనిచ్చు చున్నటుల గూడ వినుచున్నాము. దీనినిబట్టిమాడగా గోదావరి జిల్లాలో విబేజింపు బహిరంగముగా జరుగుచున్నదో తక్కిన జిల్లాలో అదేరీతిని రహస్యముగను బహిరంగముగను జరుగు చున్నటుల సుప్తమగుచున్నది.

ఇట్టి బెజవించుటలను ప్రజలు స్వరాజ్యనిధి నిచ్చుటగా గాని కాంగ్రెసు సంఘములలో చేతుటలోగాని ఎంతమాత్రము వెనుకంజేయుటలేదని తెలియవచ్చుచుండుటచే ప్రభుత్వోద్యో గులిట్టి బూటకపు బెజవంపులు కట్టిపెట్టి గ్రహమునకు కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమమునకు అడ్డు తగులకుండుట శ్రేయస్కరము.

నబ్బును తయారుచేయువారికి

నోటీసు

మెనర్సు కోర్టు కాన్ స్టేబు అంతు సన్నుకాటి పోడి శివబడిన కాన్ స్టేబు హా చాజులలో నున్నది. తక్షణమే సరి ఫరా చేయబడును బయటిపూరి అర్జునులు వి. పి. మూలముగా పంపబడును. ఈదిగున నిర్వాహమునకు దరఖాస్తును సమర్పించు.

T. A. Taylor & Co. Ltd., 10/14 Armenian Street Post Box No 52 Madras

జాబులు

గుంటూరుమండల కాంగ్రెస్ సంఘ

సభ్యుల యెన్నికలు

ఈ మండలమున నింతకరకు కొద్ది గ్రామసంఘములు మాత్రమే స్థాపించబడినటుల మాకు తెలియుటచేత జిల్లాసభ్యుల సభ్యులను కలిసికాలో పట్టణములలో నెన్నుకొను అధికా రము 19-4-1923 వరకు (చైర్మన్ కాసారము) వరకు అకాకము ఇయ్యబడినది. చైర్మన్ బిలిట్ లు లోగా అన్ని తాలూకాలో గాగ్గినిసంఘములు వెంటనే స్థాపించి అందరి కాంగ్రెస్ సభ్యు లను కలిసికాలో బాగా ప్రకటించేయించి కేర్పించి శక్తి మముగా నెన్నికలు గావించి తెలుప పొగ్గియు. భగినులు ఈ విషయమున కృష్ణకపించెదరని విశ్వసించుచున్నాము.

మద్ది రాధాకృష్ణయ్య కార్యకర్త.

మండితాభిప్రాయము

శ్రీమతి కొటికలపూడి సీతమ్మగారు రచించిన పీఠ కలింగచక్ర మనుపద్యకావ్యమున, చదివించుకొని వింటిని. ఇది దక్షిణ హిందూస్థానమున ప్రథమ సంస్కర్తయై మిక్కిలి ప్రసి ద్ధిగాంచిన రావుబాద్దకు కందుకూరి పీఠకలింగము పంతులు గారి జీవనచరిత్రము. ఇందలి కవిత్వము లలితమైనవంతమై కా ఘాతముగా నున్నది. పంతులుగారు జీవిత యుత్సాహైకా ర్యములన్నియు, నిందు మనోహరములైన పద్యములలో కల్పించ బడినవి. ఇది నాలుగైదుపాదములలో చదువు విద్యార్థులకును, స్కూలు ఫయిలర్ విద్యార్థులకును, ఎలిమెంటరీ గ్రేడు ప్రయినిం గు విద్యార్థులకును చదవీయే గ్రంథముగా నియమింపవలసిన గ్రంథము. ఇట్టిగ్రంథమున వారు కవితయగ్రంథముగా నియమిం చినచో విద్యార్థులకు మృదువధువుగకైరి యలవడుటయేగాక పీఠకలింగము పంతులుగారి పవిత్రచరిత్రము కూడ చదువుట్టి భాగ్యము విద్యార్థులకు లభించగలదు.

చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహం.

మనీసుక్రింద దేవాలయము.

బంధుసమీపములో నున్న నూనూ క్రాంతిమున నోక జడీయను మరమ్మగుచేతుటకు పునాదులు శ్రేష్ఠయం తగా, ప్రారబేవాలయముయొక్క కలలు, మండప స్తంభములు మొదలగునవి కానకచ్చెను. ఉద్ధాభావంలో తెల్లపడిన రెండు కానకములుకూడ దొరకెను. ఆకానకములు డిల్లీపామయగు కుతుబ్ కాలమునాటి వని తెలియవచ్చుచున్నది. మండప స్తంభ మునపై వెలుగులిపిలో గొన్ని కానకములు కలవు కొంతభాగము అటిగిపోయింది. ఇవి చాల ప్రాచీనమైనవనటకు సందియములేదు, కొన్ని కాళ్ళు కివాలయమునకును గొన్ని విష్ణులయమునకును సం బంధించినట్లు కనపడుచున్నవి. భూమిలోపల నిలిన కట్టడ ములు కనపడుచున్నవి. వాని నిలిన ప్రవిన్యయెడల, కేవల యముయొక్క యితర భాగములు కనుపడకచ్చును. నువూరు మా ను కా లు ను వం ద ల సంకర్షణములక్రింద మహమ్మ దీయులు హిందూ దేవాలయమును బలగొట్టి, దానిపై మసీదు కట్టియండినటులకు సందియములేదు. మద్రాసులోని ఆర్కియాలజికల్ డిపార్టుమెంటువా రాభాగమున సవిస్త్రముగ శ్రద్ధిం చి, కానకములను జదివించి, చరిత్రాధారములను వెల్లడిజేసి నరు కాక! (కృష్ణావళి)

మదకళిర

బోర్డుబాలికాపాఠశాల వార్షికోత్సవము ఈవార్షిక 19 వ తేదీ యనయము 8 గంటలకు పా తకాలా భవనమున వెనుగొండ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారగు మ. రా. శ్రీ కొద్దము వెంకటరావుగారి యాధిక ర్యము క్రింద పాతకాలా వార్షికోత్సవము జయభవముగా జరపబడియె. పండిత నూరలపాటి శేరరాం గారిచే నూ ర్వబడిన పంజరత్న పద్యములను అగ్రానవాదపతిగారికి సమ ర్పించిరి ప్రధానోపాధ్యాయులు పాతకాల పరిశ్రమకు గూర్చి ముచ్చటించిరి. జిల్లాబోర్డు మొదట గారగు శ్రీ ముక సిద్ధ గౌ మగారును మాన్యుమిక పాతకాలా ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ. రా. శ్రీ. యం. వి. సంతోషారావులుగారును శ్రీ విద్యమహర్షి యుపద్యసించిరి. పిర్మట అగ్రానవాదపతిగారు శ్రీ విద్యమహర్షియు, దాని యుపయోగములందార్పియు శ్రీ విద్యా సంస్కరణమును గూర్చియు బెద్దకాలము మృదుమృగ రుగా సుపద్యసించి బాలికలకు బహుమతుల పంచిపెట్టిరి. బాలికానాటకప్రదర్శనమునకొంతయొక ప్రదర్శనలు సంతసించిరి. సభ్యుల కాకేద్యములతో ముగిసెను. — యం. మరసన్న ప్రధా నోపాధ్యాయులు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము

ఈ సమాజపు పదునొకవదన వార్షికోత్సవము 5 దినములు పెరంబూరిలోను మదకానులోను జరిగెను. ప్రార్థనసమాజము ప్రారంభకాల కీర్తనలు బాగుడి పద్యములు, వీధిధ్వజన, బీదలకు అన్నదానము, కడపిన కనివారము సాంఘికాలము రిగిలకు మదకానులో శ్రీకృష్ణకా పరమేశ్వరీ దేవస్థానపు వైశ్యపాతకాల భవనమున నొక గుహాదేవతకు కృతి లక్ష్యముగావుగాకు ఎం. ఎ. ఆర్. కృతి వహించిరి. ప్రార్థన తంత్ర విద్యార్థులకు యోగ్యతా పరీక్షలును బహువిధములు ఇవ్వబడినవి. ఎం. కె. మందరవరదాచార్యులుగాను ఎ. ఎ. ఎల్. టి. విజ్ఞానాది సోమనాథరావు గారును మదకానులో 'మతాభివృద్ధి' అనువిషయమును పరిశీలించిరి. సమాజస్థాపకులగు చేపూరు మనీశ్వరయ్యగారు అచ్చుతొలపబడిన వార్షికవృత్తాంతము జదివరి.

మదకానులోను బైటి యూళ్లలోను 30 ప్రార్థన సభలును 20 ప్రార్థన కాల సంతకములును 22 బహుళ ఉపవాసములును జరిగినవి. భక్తిజ్ఞాన విషయములనుగూర్చి కీర్తనపద్యవచన యోక్తముగా చిన్ని పత్రికలను ప్రచురించి యున్నాడు. పెరంబూరిలో నొక గ్రంథాలయమును పరమమందిరమును ఏర్పాటు చేసియున్నాడు సామాజికముగా జేయవారు ప్రార్థన విశ్వాసము గలిగియుండవలయు. జానమాదరాజు మత్తుపరార్థముగాని మాంసాహారముగాని స్వీకరింప గూడదు సామాజికము చేయునెందు రూపములకు వత్తుననేక యిచ్చిన చతుర శేషులు ఆ దానములను వార్షికవృత్తాంతమున దుదాహరింపబడియున్నవి. ఆదాయము డ్యు 588.12-9 వ్యయము డ్యు 587 10-9 అమిష్టిక విషయములలో క్రద్ధ తత్కరగా గల యీ కాలమునందు బైటి ప్రార్థనసమాజము లత్యంతకృషిచేయు లని అభ్యర్థించు నుడివిరి. పంపనములతోను మంగళగిరియు తోను సభ ముగిసినది.

మనీశ్వరయ్య,

దేశ ప్రా సమాజకార్యదర్శి

సి. చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు, ఆడిటరు

సి. సి. రెడ్డి ఆంధ్ర కంపెనీ

కె. గోదవ్రాసే వీధి, మదకాను.

ఈ కంపెనీ యజమాను లగు శ్రీయుత సి. చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు మాటలు (వాసి):—

ఇందుకల్ల తమకు సవిషయముగ విన్నవించుకొనట రేపేను నగా, నాకు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమున నిచ్చుటలైనను లెక్కలకంటే చేయుటకు కావలసిన ధనము, నిర్బంధములు లేవటయు, సర్టిఫికేట్లు జోసంగిరి వై విలాసమున సి. సి. రెడ్డి ఆంధ్ర కంపెనీ అను కిర్లి క్లతో అకాంటెంటు, ఆడిటరు కని ప్రారంభించిరి

నేను 5 సం. ల పశ్చాతము జూలై 1917 నందు ఆమెక శ్రమతో కడమైన పరిశీలనయందు కృతార్థుడై నైనునట సి. సి. రెడ్డి కట్టు బిరుదుడైన తొలితెను సం. 1917 నీడెకోవము కళాకాలమునందు అకాంటెంటు ఆడిటరులకు కావలసిన కట్టా తముల శేర్మకొంటిని మిగత మూడు సం.లలో కొంతకాలము ప్రతిభుత్రై చార్జి ర్దు అకాంటెంటులకు ఎ యఫ్. కర్మసకో కంపెనీ జూలై 1917 నందు వారియొద్దను, మరొకరికాలము హిందూ దేశమున వాణిజ్యపరిశీల ముఖ్యస్థాపకుడగు కె. యస్. అయ్య తువారి కంపెనీయందును విధినిధానముగా శిక్షణము నందిరి. ఇట్టి విధినిధానపూర్వక శిక్షణ మంది యుండుటవలన, నెట్టి లెక్కలనైనను, సంవత్సరమునకుగాని, అజం మానములకుగాని, మానమునకుగాని, వారమునకుగాని, ఆడిటో చేయుచు కంపెనీ పట్టుబ్రకారము కావలసిన లెక్కలను తయారుచేసియుక్కలను, ఇకకంటాపు అధికారులకు కావలసిన లెక్కలనట్టిలకు తయారుచేసి, తిరిగి సామ్య కావలసివుండెను, తెప్పించియుత్తురు. కంపెనీ తీసిపెట్టబడునపుడు కిక్కిరేబటు వనిని, కంపెనీలో హిందూ, దగాల కనుగొనుటయు, శ్రోత్రకంపెనీల పెట్టిన పును ఆకంపెనీలకు తలమొసరిరిని లెక్కలు పెట్టు విధానములు జూపుటను, నేను సంతోషపూర్వకముగా పూను కొందును.

హిందీ ప్రచారము

అంధ్రప్రదేశ్ ప్రచార కార్య నిర్వాహక సంఘసమావేశము నెలవారము 24-2-22 వ తేదిని జూలైయందెను. నేను 25 వ తేది ఫిబ్రవరినండి, 10 తేదిని ముఖ్యవరు భాయా కొత్వాలుగాతోడ అంధ్రదేశపర్యటనము నత్పించి, అసమయమున ఈ కార్యమును నాతోడ రిసిగని రోవుటకు మరచిరి. పర్యటనాంతరము నెలవారము వచ్చినవీటుట ఈ విషయమును మార్చి 2 తేదిని స్వరాజ్య హిందూపత్రికలకు పంపి యాటిని కాక బహుళ, వానియందు ఇంతవరకు అంధ్ర ప్రదేశ్ తేను కావోయ. కార్యవరము చే యీ విషయమును తెలుగునందు అనువాదముచేసి కంపుటకు నలుగురు రోయెను. మార్చి 15 తేది నుండి 20 తేది వరకు జరచునందు హిందీ సమ్యక్సకార్యమునందు లీనుడనై యుంటిని. వీర్యుట నెల్లా యట వచ్చినపుడు బ్రెస్లినిగు తరగతియందు శ్రోత్ర విద్యార్థుల శేర్మకొనుటయందును వారి పాత్యక్రమము నిర్ణయించుట యందును మరొకన్ని కార్యముల యందు మగ్నుడనై నరుటజేసి యాయనువాదమును పంపుట కింత విలంబన మైనది ఇందునకు పాతము కుమించుకాగి!

ఈ సమావేశమునందు, భాయా కొత్వాలుగానను హిందూ కర్మగారును, జెబవాడ నుందర కామిరెడ్డిగారును, దిగు మర్రి మానమంతరాధ్యుగారును అదిగా గలవారును కల్లుం నాయకులు కొందరును ఉపస్థితులైయుండిరి. శ్రీయుత, కాశీ నాథుని కాగేర్వరం పుగాట రాజులకు సోవుటచేత శ్రీయు, దిగుమర్రి మానమంతరాధ్యుగారు అభ్యర్థనకును లంకరించిరి.

ఈ సమావేశ తీర్మానములు:—

- (1) జూలై మాసమువరకు కార్యాలయమున, విశ్వా లయమున కేంజీ బోటునకు మార్చి నవరముతేదు
- (2) కార్యాలయ ముందు కనుకను ప్రదేశ మెద్దియో కర్ణణంప ఈకమిటీవాడు అంధ్రక ప్రియ కాంగ్రెసువాతో నుత్తర ప్రభుత్వములకు గలవ తీర్మానించడ మైనది.
- (3) అంధ్రప్రదేశ్ హిందీ ప్రచార కార్యాలయమున కన్ని విభముల యుచిత స్థలమును నిర్దేశించుటయందు రాష్ట్ర హిందీ ప్రచారక సంఘమువారి తుజ్జేత్యమును, ఈ విషయమై అంధ్ర కాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి సలహాను గైకొనవలయు నని తీర్మానించడ మైనది.
- (4) ఈవత్సరము వారీయ మహాసభ అంధ్రప్రదేశ్ మున జరగ నుండుటచేసి కాష్ట్రీయమునకుంకటను, అంగును ముఖ్యముగ మహాసభ సమావేశము జరుగు కాకినాడ యందుకు ప్రత్యేకముగ బోధింప బోధ నా తరగతుల నారంభించుట ముఖ్యవర జని యీ సభ వారు తలచు చున్నారు

ఈ కార్యనిర్వహణమునకును వలయుద్రవ్యము నేకరించుటకు సర్వత్రయత్నములుచేయ నిశ్చయించడమైనది రాష్ట్రీయ సంఘమువారికి తాము ఇయ్యలసినధనము జోసంగ వారిని ప్రార్థించుచు ఈ సంవత్సరపు ప్రత్యేక కార్యమునకుంక కొంత ధనమును ప్రత్యేకంప దేశీయమహాసభ అభ్యవసంఘము వారిని ప్రత్యేకముగ ప్రార్థించుచున్నాడు

5 వారీయ కార్యములయందు హిందీ ప్రచారము గూడ నొక ముఖ్యకాళిగా నీ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారును, జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములవారును వారివరకును ఇచ్చి ప్రచార కార్యమునకు సానుకూలతార్థి యుచున్నాడు

ఎచ్చటైనను కనులు చేసినధనమును అచ్చటనున్న ప్రచారకునకుకర్మమును పోగా మిగిలినదానిని జిల్లాలయంకలి ప్రచారమునకు అంధ్రప్రదేశ్ జనుచేయవలెనని, యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నాడు.

6 క 10-6 తేది జూను 1922 సంవత్సరమునండి నేటిక తయగు లెక్కల వివరమును లల్లవైయంది. వానినుండి నుమారు మాసములు 1042-8-9 అధి:ముగా వ్యయపరుపబడినటుల తెలిసినది లోయనుకూత్రితేయనకుకర్యముల యోదించ (1) జెబవాడ నుందర కామిరెడ్డిగారు (2) దిగుమర్రి మానమంతరాధ్యుగాడు, (3) చతుర్వేదుల వెంకట స్వామ్యగారు, వీరిలను ఒకయింపసంఘముగా నిమిమించడ మైనది

(4) వైయపసంఘమువారు లెక్కలపరిశీలించి లోటు పూర్తిజేయ యుజాయములతో జూడ తమనిదేయియు సంఘ మువారికి అర్పించ తీర్మానించడమైనది.

7. (5) కే ద్రకార్యాలయము (మదకాను) వారికి వారి స్వంతఅడిటరును ఏర్పాటుచేసికొను అధికారము నియ్యనమ్యేశన మువారిని ప్రార్థింప తీర్మానించడ మైనది.

(6) వైయపసంఘ నివేదికలనుగమిడ, ఇది యొక్క ప్రత్యేక విషయముగా తెలిపి అనుదేయియును, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతములను తొలంగించుటయి, ప్రజలకు కేంద్రకార్యాలయమువారి కనుజనొనంగ సమ్యేశనమువారిని ప్రార్థించుటకు తీర్మానించడ మైనది.

(7) రాష్ట్రీయ, మండలి కార్యాలయముల స్థాపించ కేంద్ర కార్యాలయమునకు అధికారమును సమ్యేశనము వారిని సభకాకు ప్రార్థించుచున్నాడు

మ.రా. — తే 13 ది జూలై, నెల అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయపు లెక్కలపరిశీలన శ్రీయుత దిగుమర్రి మానమంతరాధ్యుగాడును వ. కె. కృష్ణ శర్మగాను నారంభించిరి అసమయ వారు జూను 1922 నుందలు దిసంబరు 1922 వరకు లెక్కల పరిశీలించి యర దృష్టుమున అదినమునకే కల్లిపాడు సత్యాగ్రహశ్రమమును లూటి కొట్టిరి. ఇండుచే మైయద్దనును అక్కడను వెళ్ళవలసి వచ్చిరి. వీరు త్వరగా లెక్కల పరిశీలించి నన మనకు దానిని తెల్పునని నమ్ముచున్నాము.

తాంజ్జిరోసే,

వ్యవస్థాపకుడు అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము

ఒక విచారకరముగు మరణము

కృష్ణాజిల్లా కర్నూలురకు తాలూకా సోమన గ్రామ మొడ్డుకొండంగారు పొడూరు రామచంద్రాపుగారు, చెన్నపురి వెళ్లి మార్చి నెల 10 వ తేదిని స్వగర్భులెరని వినుట కంతయు విచారింపంగ నచ్చిది వీరి గొప్ప భూస్వాములు. మనవతేజాశీసర్ల సంఘములయెడల బహుళభోగి కనిచేసియున్నవారిని, నెల్లూరులో జరుపడిన అంధ్రజిల్లాల మొడ్డు రణముల ప్రత్యేక సభకు ప్రవేశింతు గానండి జనరల్ కెక్లెటర్ గానుండి పనిచేయుచున్న అయ్యగారి తిలపతిరాజు వారికి సహాయుడై చెన్నపురికి అనేక సార్లు వెళ్లి బోర్డుగవన్న మెంటు మెంబర్ల వత్సముచేసి క్రద్ధతో పాటుపడియున్నాడు వీరు చెన్నపురి లోనుండు దాక్టరు ఆనంబు లక్ష్మీపతిగారికి కావవరము. ఇది వరలో విలేజ ఆఫీసర్ల సంఘముల తలపున పనిచేయుచుండుగా జెబవాడ చాలామంది నాకోకోజపరేక్షను టియములో తమకు దివులకు రాజీవామాల నిచ్చి వారు మనసంఘములనుండి వి. పోయిరి. వీరు చనిపోవడంకలకుడ సంఘములకు గొప్పలోటు సంభవించింది వీరికి గల ముగుసంపత్తు తెన్నియోగలవు. వీరికి విలేజ ఆఫీసర్ల సంఘముల తలపున సానుభూతిని తెలుపుచు వీరికుటుంబమునకు భగవంతుడు, అయ్యరాశోగ్యవిశ్వముల నిచ్చి కాపాడుగాక!

అయ్యగారి తిలపతిరాజు

మోగల్లకరణము

గోదావరి జిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి

ఈ సమితి ముఖ్య కాకినాడలో ఈ కింది తావులలో హిందీ ఉచితముగా శేర్మకొనుచున్నది జిల్లా నుందరి తదితర గ్రామములందుకూడ, హిందీ తరగతుల శేర్మకొనుచేయుటకు ప్రయత్నములుజరుగుచున్నవి కాన జిల్లాలో భాసాభిమాను లెల్లగును ఈ సమితియందు సభ్యులుగ చేరి మా విశాళముల వోసగి యు తగు ధనసహాయ మొనరింప వేడుచున్నాము సభ్యత్వమునకు చందా సంవత్సరముక కింక రూపాము, ఈ సమితికి ధా యములతో సంబంధములే. ఇ య సహా జనిరాకరణవారులు మితవాదులు మొదలగువారందఱును చేరవచ్చును హిందీభాషా భివృద్ధియే దీని ముఖ్యోద్దేశము.

ఈ సమితిపత్రమున కాకినాడ రాజీరాధాపేటలో జేద పాఠశాలయందును నూర్కా గాపుపేటలో మ రా శ్రీ కాంగడి మందరజ్య గారింటిలోను పాత కాకినాడలో మ.రా.శ్రీ వార జానీ వెంకటరావు గారింటిలోను జరగ్నాధపురాన శ్రీల తు ఉప్పలూరి సీతారామస్వామి గారియ టిలోను మువార లకు వివేశానంద పుస్తక భాండాగారమునందును హిందీ ఉచితముగా శేర్మకొనుచున్నది. ఇదిగాక కాంగ్రెసు కార్యాలయ మకును కాంగ్రెసు కేసునను శ్రీలకు శ్రీల కాంగ్రెసు సంఘ మునను హి. శీ ఉచితముగా శేర్మకొనుచున్నాడు.

కాంగ్రెసు నాయకునించి కాకినాడ పురపాలకసమితికి ఈతరుణమును వృధాపుచ్చక వేగముగ హిందీభాష సభ్యునింతు రని నమ్ముచున్నాము.

దినపహి సత్యనారాయణ,

తాతాళిక కార్యదర్శి, గోదావరి జిల్లా హిందీ ప్రచారసమితి

HABIM ABDUL HAJI,
P. O. Kamteul,
Darbhanga B. G. O.

